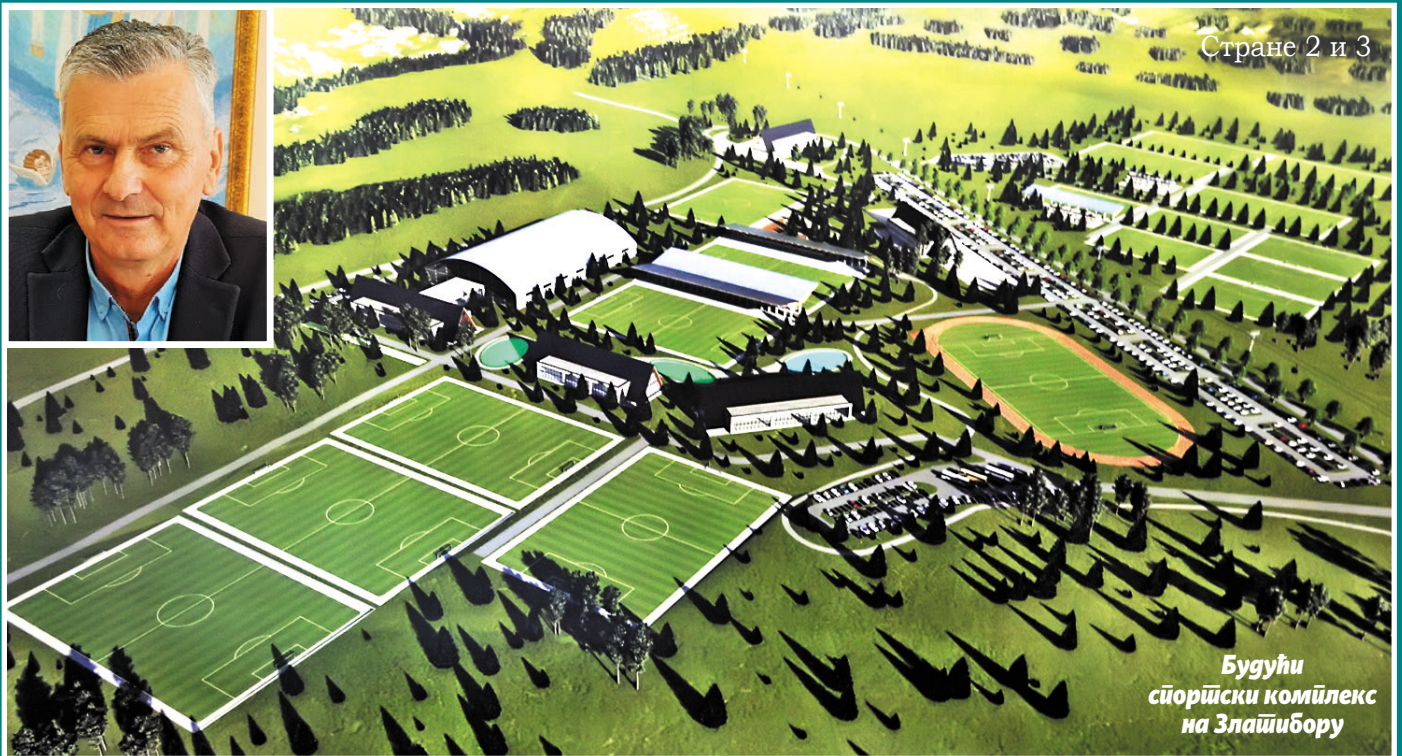

ЗЛАТИБОРСКЕ ВЕСТИ

БРОЈ 73 ■ ЈУЛ 2021. ГОДИНЕ ■ БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

ИНТЕРВЈУ: МИЛАН СТАМАТОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА

Златибор ће претећи Давос

Стране 2 и 3

Будући
сјорјски комплекс
на Златибору

**ВЕЛИКИ ЉУДИ
МАЛЕ СРБИЈЕ:**
ПРОФЕСОР ДР
МИЛОШ ТУЦОВИЋ

**Где би
нам био
крај**

Стране 18 и 19

Стране 10 и 11

**Отворен Иновациони
бизнис центар**

ИНТЕРВЈУ: МИЛАН СТАМАТОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА

Златибор ће претећи Давос

„Новим садржајима и инвестицијама, Златибор ће превазићи многе јер има велике могућности за одржавање међународних конгреса, развој спортског и здравственог туризма. Бог и природа су много учинили, а ми би требало да се потрудимо да то не уништимо

И поред великих проблема које је изазвала пандемија вируса корона, приходи у општинском буџету су повећани, а време ванредне ситуације је искоришћено за завршетак важних пројеката: комплетно су реконструисани центар Златибора и језеро, изграђене приступне саобраћајнице и стазе, а замењена је и дотрајала комунална инфраструктура на том простору.

– Све смо урадили у време када је то најмање сметало власницима објеката и туристима – додаје Милан Стаматовић, дугогодишњи председник општине Чајетина.

Половином јануара ове године пуштена је у рад панорамска жичара „Голд гондола“, најдужа на свету, која трасом од девет километара спаја центар Златибора и врх Торника, а има међустаницу код Рибничког језера. Градњу је, у потпуности, сама финансирала локална самоуправа са 13,5 милиона евра.

Недавно је завршено и постројење за пречишћавање отпадних вода на Златибору и, како Стаматовић поручује, тим и раније завршеним пројектима створени су повољнији услови за долазак озбиљних инвеститора и већег броја гостију.

– То значи повећање прихода у општинском буџету, који се сваке године увећава за 20 до 30 одсто, а ове године биће чак 40 одсто већи од прошлогодишњег.

Поплочан пут до врха

– Са завршеним и планираним пројектима, Златибор ће се сврстати међу светске туристичке центре. У савременом свету морате да пратите трендове да бисте уопште опстали на тржишту. Брзо се мења туристичка понуда, интереси и жеље савременог номада који жели да буде у природи, а и технологија чини своје. Наш концепт је да туристима, док бораве у природи, понудимо све модерне садр-

жаје које нуду град – поручује наш саговорник.

Пре неколико година зачети је идеја о Чајетини као еколошкој општини, њрој у Србији. Шта је њојребно да бисте та идеја у њојуносиди остварила?

– Решили смо проблем одлагања чврстог отпада и транспортујемо га на регионалну депонију Дубоко, код Ужица, чији смо и ми осниваачи међу девет локалних самоуправа. Градимо рециклажно двориште у Семењеву, где ћемо по угледу на савремену европску праксу, селектовати отпад на месту настанка. На Златибору нема дивљих депонија и новим постројењима за пречишћавање отпадних вода у Чајетини,

Сиројојну, Мачкату и на потезу ка насељима Гајеви и Влаовина које би требало да се изграде за две године, ми ћемо збиља постати прва еколошка општина у Србији.

Дујо се њрича о грађњи водосистема Сушичко врело, а ни како да њочне?

– Каснили смо са тим пројектом, али решени су имовинско-правни односи и ускоро креће прва фаза градње. Обезбедили смо новац у буџету и тај вододовод биће алтерација постојећем водосистему Рибничко језеро.

Шта ће бити са старим водосистемом у Рибници?

– На ширем простору око Рибничког језера и међустанице гон-

доле планирамо да изградимо „Златни град“, нови комплекс који је предвиђен нашим развојним плановима у области здравственог и спортског туризма. На том простору неће бити дозвољена индивидуална градња, већ ће се градити хотели високе категорије, спортски терени и слични садржаји. У току је израда мастер плана и већ се јављају заинтересовани инвеститори. Ипак, проценићемо шта ће бити боље за општину, да ли модел јавно-приватног партнерства или приватни инвеститор појединац, што ће показати студија оправданости. Рибничко језеро послужило је за све садржаје на води, које су захтевали наши грађани и туристи.

Тек ишо је завршена изградња њанорамске жичаре од Златибора до Торника, најавили сће изградњу још једне – до Чиноше. Хоће ли је бити ускоро?

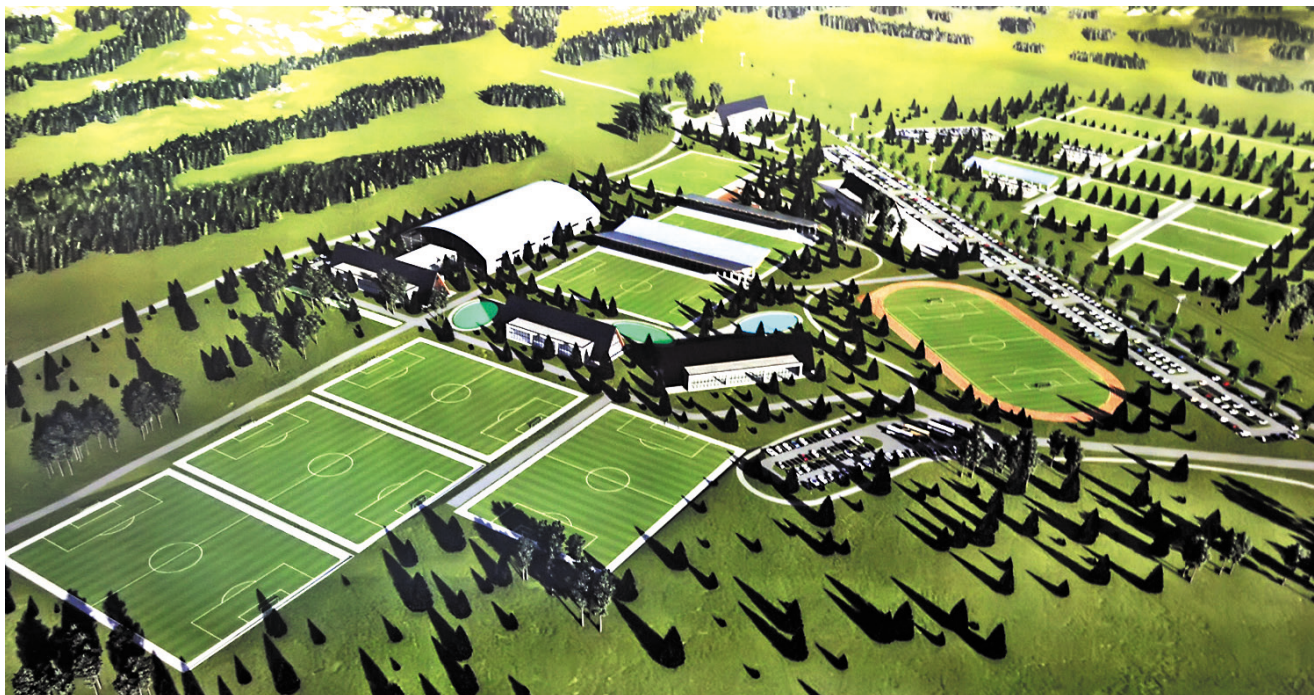
– У току је израда идејног решења за крак гондоле од међустанице код Рибничког језера до врха Чиготе. Тај планински масив нуди више могућности за додатни развој туристичких и других ресурса Златне планине јер има више простора од Торника. Са садашњим бројем превезених путника до Торника, ускоро ћемо имати проблем јер тај врх није толико простран за садашњи број посетилаца. На Торнику ће ЈП Скијалишта Србије градити пространу терасу, односно платформу према Доброселици, на којој ће посетиоци моћи угодно да бораве уз бројне додатне садржаје.

Да ли је шачно да ће се на Златибору градити и велики спортички комплекс?

– Спортски центар Златибор градићемо на парцелама од хотела Торник према подножју и за то постоји идејно решење. У току је израда пројекта, а потом ћемо расписати тендер за извођача радова, да би наредне године почела градња. То неће бити захтевни и вишеспрат-

Повећан број становника

– По подацима полицијске станице на основу пребивалишта, Чајетина броји око 19.500, а према последњем попису из 2011. године, имала је око 14.700 становника. Многи су се доселили или су се вратили, због посла или других разлога, али повећан је и број новорођене деце у сеоским месним заједницама, што нам говори да су многи остали да живе овде задовољни условима живота на селу.

Анимација будућег спортског комплекса на Златибору

ни објекти па ћемо цео комплекс моћи брзо да ставимо у функцију. За тај пројекат Влада Србије је обезбедила осам милиона евра, а наше учешће је у трошковима комуналног опремања те парцеле. Процена је да би требало још око пет милиона евра да би се пројекат завршио. Комплекс ће имати петнаест отворених спортских терена и тиме бисмо могли да удовољимо домаћим и иностраним клубовима за припреме пред такмичења. У нови, модеран спортски комплекс пребацићемо неке садржаје из дворане Швајцарија, где је планирана изградња затвореног мултифункционалног терена, који ће бити јединствен у овом делу Европе. Тај простор могао би да се користи за концерте и друге манифестације, али и за утакмице до ранга европског првенства.

Коме смета успех

— Тако интeнзивну градњу на Златибору многи критикују?

— Не бих да оптужујем наше претходнике, али су нека дивља насеља – Гајеви, Смиљански закоси и Водице – под разним притисцима, водили као сеоску градњу. Кроз планску документацију нисмо могли то да „попегламо“, па се део Златибора развијао плански, а део стихично. Све се то дешавало и у време садашње локалне власти, тако да нису кривци само наши претходници, него делимично и ми. Оне који нас крити-

— На Златибору има више водених површина него земљишта под грађевинским објектима, ова планина има простора, а ко не воли „вишеспратнице“ у центру, може да ужива на другим локацијама које су другачије типичне

кују подсећам да је само 1,4 одсто од 647 квадратних километара под грађевинским објектима. На Златибору има више водених површина него земљишта под грађевинским објектима. Златибор има простора, а ко не воли „вишеспратнице“ у његовом центру, тај може да ужива на другим локацијама које су другачијег типа. Чињеница је да сви светски зимски и центри изгледају слично. Примера ради, центри Давоса и Златибора се не разликују много, али док сви причају да је Давос „ин“, за наш Златибор веле да је наводно сељачки.

— Може ли се уопште Златибор поредити са Давосом?

— Да! Новим садржајима ћемо чак превазићи Давос, јер нам могућности то допуштају, посебно кад је реч о одржавању међународних конгреса. После Београда, Златибор је једина дестинација у Србији која може да прими више од хиљаду учесника неког међународног скупа. Да није пандемије вируса корона, Златибор би направио огроман искорак и у конгресном туризму. С друге стране, бројни захтеви спортских екипа да им се омогући комфор и посебни тере-

ни и ми се управо припремамо за ту врсту спортске понуде. С једне стране Давос, с друге Анталија, а у средини је Златибор, који има све могућности за развој. Има простор, климатске услове, надморску висину, а познати смо по изузетној храни и гостопримству. Бог и природа су много учинили за нас, а ми би требало да се потрудимо да то не уништите.

— Оштрина често прогаје своје парцеле чија цена врло брзо расте, и тиме остварује значајне буџетске приходе. Колике су тренутно цене земљишта на Златибору?

— Након реконструкције Ски-центра Торник цене су почеле да расту, а „експлодирале“ су завршетком гондоле. Примера ради, Општина је огласила продају парцеле од непуних 70 ари у близини центра Златибора по почетној цени од 25.000 евра по ару, а на лицитацији достигла је износ од 75.000 евра! Осим те, продали смо и још неке парцеле по укупној цени од девет милиона евра што је довољно да вратимо кредит за гондолу, који је износио седам и по милиона евра. Златна гондола нам је отворила нове перспективе. Повећала се вредност земљишта и то нам даје могућност да буџетски новац од продаје и накнада за грађевинско уређење улажемо у нове развојне пројекте.

Продаја општинских парцела

— Ни десети део општинских парцела нисмо продали у поређењу са оним колико се продавало пре нас. Пронашли смо одлуке из осамдесетих и деведесетих година прошлог века о томе да су наши претходници током само једне седнице СО доделили 200, а на следећој још осамдесет грађевинских парцела. Људи су тада парцеле јефтино куповали или су их добијали као „заслужни грађани“. Међу њима су били Београђани и Ужичани блиски тадашњој власти. Сада њихови потомци не могу да се договоре о наследству и те викендице продају како би купили станове у Београду. Управо међу тим људима има оних што су парцеле добијали бесплатно, који нас критикују јер им сметају им инвеститори који су земљиште платили по тржишним ценама.

АРСЕН ЂУРИЋ, ПРЕДСЕДНИК СО ЧАЈЕТИНА

Ефикасним радом до бржег развоја

Осим у капиталне пројекте, локална самоуправа је улагала и улаже у изградњу и реконструкцију путева, улица, локалних водовода...

Након последњих локалних избора, пре годину и по, увели смо новину да уочи седница СО организујемо састанке председника одборничких група ради решавања разних дилема – рекао је Арсен Ђурић, председник чајетинског парламента. – Ефикасним радом скупштине, која је имала 12 седница и донела више од 300 одлука, створен је предуслов за ефикаснији рад општинске управе и реализацију важних развојних пројеката.

Осим у капиталне пројекте, локална самоуправа је улагала и улаже у изградњу и ре-

Састав скупштине

Иначе, од 31 одборника у чајетинској скупштини, Здрава Србија има 19, ПУПС, са којим је у коалицији, има једног, док су СНС са осам, СПС са два и ПОКС са једним одборнички мандатом – у опозицији.

конструкцију путева, улица, локалних водовода...

– За протекле четири године изграђено је и реконструисано више од 50 километара путева, а обновљено и око 20 километара улица – наводи Ђурић. – Ове године, у буџету је за ту намену планирано више новца него прошле године. Планирано је више од 250 милиона динара, јер се трудимо да путну мрежу равномерно развијемо и у сеоским, и у градским месним заједницама, и на Златибору.

Почела је градња и пута у дужни од осам километара од Сушице, преко села Трипко-

ве до језера Врутци, што је најкраћа веза са аеродромом Поникве, код Ужица, а у плану је да се радови заврше до краја ове године. Новац за то је обезбедило ЈП Путеви Србије, а Општина је решила имовинске односе и израдила документацију. За неколико дана почеће и градња обилазнице око Златибора коју ће такође финансирати Путеви Србије. То је крак пута од магистрале, код тениских терена хотела Палисад, до постројења за прераду отпадних вода, ободом насеља Обудојевица 3 до пута за Семегњево – наставља председник Скупштине. – То је

тек прва фаза, док је друга наставак радова преко Ока, све до Бранешког поља, односно до Шљивовице и будуће петље ауто-пута за Сарајево. Извесно је да ће прва фаза бити урађена до краја године.

Упоредо са тим, локална самоуправа гради пут од насеља Калман до постројења за прераду отпадних вода на Златибору. Такав „путни прстен“ значајно ће растеретити саобраћај у центру Златибора, а житељи насеља Обудојевица Зова и Караула неће морати да улазе у центар.

Ђурић истиче да ће се решити и проблем недостатка

паркинг места у центру Златибора.

– Градићемо једну јавну гаражу, што ће финансирати наше комунално предузеће и општина, и гаражу поред почетне станице панорамске жичаре са 600 паркинг места, чији је инвеститор приватник – најављује председник СО Чајетина. – На аутобуској станици ће, такође,

”

За изградњу и реконструкцију Ђушјева и улица ове године планирано је више новца него прошле. Трудимо се да ђушну мрежу равномерно развијемо и у сеоским, и у градским месним заједницама, и на Златибору

”

бити јавна гаража и тиме ћемо добити око 1.000 паркинг места.

Планирано је, додаје, да се ове године потпуно реконструише трим стаза која ће бити богатија за одморашта, вежбалишта и остале пратеће садржаје, а затим и да се санира игралиште у Чајетини, али и да се гради дечје игралишта у МЗ Даутовац.

Вода насушна

Најављује да ће, ЈКП Водовод, наставити да шири водоводну мрежу с намером да се сви сеоски водоводи постепено повежу с градским системом. То ће омогућити и нови

водосистем Сушичко врело, чија прва фаза градње ускоро треба да почне. Са водосистема Змајевац снабдевају се Сирогојно, Гостиље, Рудине, Ројанство и Трнава.

– Водоводна мрежа се шири и циљ нам је да, за неколико година, све сеоске месне заједнице буду прикључене на градску мрежу, што ће знатно допринети бољем и квалитетнијем водоснабдевању.

На Златибору ће се, најављује, до краја ове године изградити и две соларне енергане – једна за међустаницу панорамске жичаре код Рибничког језера, а друга за спортску халу, чиме ће

се смањити трошкови за електричну енергију.

На путу за Семегњево, у току је изградња пословног здања с гаражама за сва општинска јавна предузећа, а Ђурић најављује реконструкцију и нове кракове јавне расвете са ЛЕД сијалицама. Ове године,

На Златибору ће се, до краја ове године изградити и две соларне енергане

додаје, требало би да почне и изградња гробља на Златибору, на простору у близини аеродрома, који је планским актима планиран за ту намену.

На питање да ли ће за све пројекте бити довољно новца у општинском буџету, Ђурић одговара да је првобитни буџет за ову годину био планиран у износу од 2,3 милијарде, те да је због увећаних прихода, ребалансом увећан на 2,9 милијарде динара.

– Сасвим је извесно да ћемо ускоро припремити и други ребаланс буџета, јер су приходи значајно премашили првобитне планове, тако да ће ове

године бити новца и за још неке активности. Усвојили смо измене Плана генералне регулације Златибора, што су многи инвеститори очекивали како би поднели захтеве за издавање грађевински дозвола, па очекујемо додатне приходе који ће бити значајно већи од планираних.

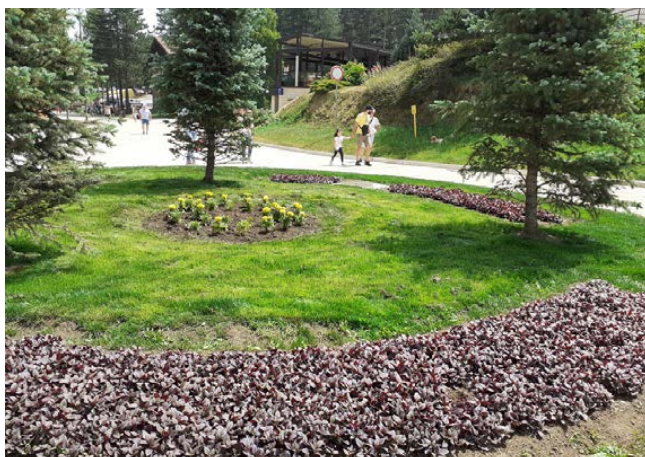
Затворени базен

У оквиру спортске хале на Златибору, најављује Ђурић, градиће се затворени базен. До краја текуће године требало би да се изради пројектна документација и прибаве неопходне дозволе, како би следеће године почела градња. Општина је конкурисала за средства код Министарства трговине, туризма и телекомуникације за тај пројекат који је, каже, ушао у национални план до 2025. године.

– Очекујемо финансијску подршку Министарства, али део тог новца планираћемо и у нашем буџету, јер је Општина власник хале и спортских терена. Затвореним базеном и проширењем смештајних капацитета, успећемо да заокружимо понуду тог спортског комплекса, који ће користити спортске екипе за припреме, али и наши грађани и гости.

У оквиру спортске хале на Златибору градиће се затворени базен

Сређивање јавних зелених површина је врло битно, нарочито у насељеном месту Златибор и туристичком центру

ПОНОСНИ КОМУНАЛЦИ

Без незавршених послова

Сезона грађевинских радова увелико траје па се грађевинска оператива чајетинског КЈП „Златибор“ може видети у готово свакој месној заједници на подручју општине. У намери да се изградњом нове и побољшањем постојеће путне инфраструктуре створе бољи услови за живот суграђана, с посебно у сеоским срединама, и да изађу у сусрет свим њиховим захтевима, неколико екипа истовремено ради на више локација. Потреба и захтева грађана има и превише, па је и обим посла из године у годину све већи.

– Од почетка грађевинске сезоне урађено је више од 30 километара макадамских путева – рекао је директор КЈП „Златибор“ Срђан Пантовић. – Покушавамо да направимо пристојне путеве, да мештани могу безбедно и лако доћи до својих кућа и имања и у најудаљенијим златиборским селима. Прошле године се због пандемије и радова на Краљевом тргу и по центру Златибора нешто мање радило у сеоским месним заједницама. Надам се да ћемо уз механизацију и људство којим располажемо до краја године успети да завршимо све што је у прошлој години планирано па одложено, а уз то и послове предвиђене за ову годину.

Спомиње да се у претходним годинама доста улагало у механизацију, наводећи да је само у прошлој години за то издвојено 85 милиона динара, па предузеће данас располаже са више о педесет нових, савремених возила, што им сва-

Нова чистилица задужена је за одржавање комуналне хигијене

Израдња макадамског пута у Сгублу

кодневно омогућава велики радни учинак. Одрађују се изузетно важни послови који су, како каже, исплативи и за предузеће, и за Општину Чајетина као оснивача.

– Како предузеће обавља осам комуналних делатности подједнако важних за функционисање места, потребе за радном снагом су велике, а с обзиром да је забра-

на запошљавања у јавном сектору и даље на снази, решење смо нашли у ангажовању радника преко агенције – каже Пантовић.

У том контексти истичеда основну комуналну делатност предузећа а то је управљање комуналним отпадом, чему се посвећује највише пажње и у шта се улажу велика новчана средства. У плану је изградња рециклажног дворишта, што ће омогућити лакше управљање том врстом отпада. И друге делатности, као што су одржавање комуналне хигијене или уподобљавање јавних зелених површина такође су врло битне, нарочито у насељеном месту Златибор и туристичком центру и којем стално бораве бројни туристи.

Пантовић подсећа да је у току изградња новог пословног објекта КЈП „Златибор“ који би, према плану, требало да се заврши до краја године. Са сигурношћу тврди да ће пресељење у нови пословни простор допринети бољем функционисању предузећа и лакшој организацији посла. У склопу новог пословног објекта налазиће се управна зграда у чијем продужетку су планиране браварске и механичарске радонице са котларницом на чврсто гориво, магацин резервних делова и алата, гараже за потребе зимске службе као и за помоћна и специјална возила, перионице и складишта путарске соли и ризле.

Иначе, изградња пословног објекта финансира се средствима локалне самоуправе. ▲

ЈКП ВОДОВОД ЗЛАТИБОР

Велика улагања у обнову и одржавању система

Упоредо са планираним радовима и пројектима води се рачуна да мрежа нормално функционише

ЈКП Водовод Златибор је као и обично ушао у још један значајнији пројекат о којем сви нашироко причају. Наиме, започела је прва фаза радова на изградњи система прераде отпадних вода у чијем је средишту постројење за њихову прераду у МЗ Сирогојно. А кад је реч о изградњи канализационе мреже у дужини од 900 метара спомињу да је то веома захтеван терен, како рељефно, тако и по саставу тла. Упоредо припремају и пројекат за изградњу ППОВ Сирогојно, чиме би се решио проблем сакупљања, одвојења и прераде отпадних вода.

здравља, и туристички и привредни објекти.

Нови цевовод у Горњој Шљивици већ је пуштен у рад. Тренутно су у фази потписивања уговора за 58 домаћинстава, а трећина се већ прикључила на цевовод. Мештани села су изузетно задовољни брзином изведених радова, али и што су се решили вишегодишњих muka око водоснабдевања.

Водовод Златибор, је у завршној фази радова и у чајетинском засеоку Шишовићи, где је замењен комплетан цевовод дужине 300 метара. Старе поцинковане цеви замењене су новим, и то полие-

тиленским. Предност ових цеви у односу на друге је што због флексибилности и отпорности на хаварије услед сеизмичких удара, што могу да издрже померања тла. Такве цеви су физиолошки и токсиколошки, потпуно безбедне за водоснабдевање, а висока отпорност на „хватање каменца“ чини их погоднијим за коришћење, тим пре што је њихов процењени век трајања дужи од 50 година. У засеоку Шишовићи, поред водоводне, урађена је и комплетна канализациона мрежа у дужини од 200 метара.

Упоредо са планираним радовима и пројектима, Водовод Златибор, даноноћно ради на одржавању мреже, интервенције евентуалних хаварија на мрежи и праћење потребе градње на Златибору, а у вези с тим и измештања водоводне и канализационе мреже, односно нових прикључака. ▲

Отпадне воде у Сирогојну су фекалне. С обзиром да на територији села не постоји функционална фекална канализациона мрежа све отпадне воде из домаћинстава испуштају се у углавном недовољно добро дрениране септичке јама, одакле слободно теку или директно у локалне водотокове и у постојеће кишне канале поред пута. Отпадне канализационе воде испуштене на такав начин директно угрожавају здравље житеља села, а припада им и „заслуга“ за непријатне мирисе током летњих месеци и приликом обилних падавина.

Овај пројекат доприноси побољшању еколошких прилика у читавом крају, чиме се посредно повећава квалитет живота мештана и подстиче развој туризма. Новим системом канализационе мреже биће обухваћена сва сеоска домаћинства, школа, музеј, дом

ГОНДОЛА ПРЕВАЗИШЛА И НАЈОПТИМИСТИЧНИЈА ОЧЕКИВАЊА

Првих пола године успеха

Замишљена као део унапређења понуде Златибора а све по модерним туристичким трендовима у свету, употпунила је ионако разноврстан програм и довела Златибор за корак ближе, ако не и уз раме реномираним планинским туристичким центрима

Голд гондола“ је за кратко време постала главна атракција у Србији, али и шире, за коју је од првог тренутка владало огромно интересовање које не јењава ни данас. Недавно је обележила и први мали јубилеј – шест месеци од свечаног пуштања у рад, до када се гондолом возило преко 130.000 људи. Тиме је не само оправдала, већ и превазишла најоптимистичнија очекивања. Свакодневно, са своје 54 кабине, гондола превезе стотине путника од центра Златибора

до врха Торника трасом дугом готово девет километара, при чему возња у једном правцу траје 30 минута, за колико пређе висинску разлику од 530 метара.

Више од очекиваног

Замишљена као део унапређења понуде Златибора а све по модерним туристичким трендовима у свету, употпунила је ионако разноврстан програм и довела Златибор за корак ближе, ако не и уз раме реномираним планинским туристичким центрима. Поред тог директног ефекта гондола је била замајач сродних делатности угоститељског, туристичког и трговинског сектора, па је значајно порастао промет у околним кафићима, посебно на Торнику, продаја сувенира, као и атрактивност смештаја и цена некретнина са погледом на гондолу.

Већ почетак јула обележиле су гужве карактеристичне за сезону, што је довело до стварања дугих редова на почетној станици. Златибор, као центар спорско-рекреативног туризма, сваке године привлачи велики број спортиста који су махом искористили прилику да у паузи припрема уживају и у возњи гондолом. За непуне две недеље она

је била „домаћин“ учесницима дечејег одбојкашког кампа „Тин Волеј“, па учесницима Кошаркашког кампа „Драган Јаковљевић“, и делу фудбалског кампа „Деки 5“, а затим и малишанима који су учествовали на државном финалу СИМ-а. Међу многобројним путницима током овог лета свакако несвакидашњи и не често виђени у јавности били су двоје још активних руских космонаута – Сергеј Куд-Сверчков и Анастасија Степанова. Они су у Србији боравили на позив Поште Србије која је њихов долазак организовала како би испунила жељу деци оболелој од карцинома, чије су ликовне радове преточене у свемирско одело космо-

наути однели на Међународну свемирску станицу.

Поред комерцијалног пословања „Голд гондола“, као друштвено одговорно предузеће, не запоставља ни хуманитарни рад, па је такође била домаћин и медицинским радницима црвене КОВИД зоне ЗЦ Ужице, групи деце са посебним потребама, као и групи малишана са Косова.

Невина жртва таблонда

Са доласком хладног таласа средином јула гондола се суочила с новим изазовом у виду поподневне грмљавине и невремена, када је било потребно брзо и адекватно реаговати да се путници и сама инсталација

ВЕСЕЛА ВОЖЊА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА „ЗЛАТИБОР“

Од трећег доба до друге младости

Удружење пензионера „Златибор“ организовало је за своје чланове вожњу гондолом с паузом на међустаници код Рибничког језера. Некима од њих, а укупно их је било око сто тридесет, ово је била прва вожња гондолом, мада је неколицина већ била у прилици да то ураде раније.

– Удружење је основано 1972, али је ово једна од најлепших активности које је до сада организовало – каже Славко Пантовић, председник златиборских „младинаца“. – Подржавали смо здушно пројекат гондоле, а Општина нам је узвратила дарујући нам бесплатну вожњу. Обезбедили смо закуску на међустаници, под борићима код Рибничког језера онако чобански, тако да је ово испала веома лепа активност. Људи су одушевљени комфором и хигијеном кабина, панорамом...

Према речима потпредседника Удружења, Драгољуба Антића, идеја за овај излет тињала је одавно. Као пензионисани милицијац, памти Златибор из времена када се тек доселио овамо.

– Па ми смо убеђивали чланове да крену у вожњу – каже Антић. – Има људи који се плаше, али нема разлога за то. Ја сам дошао на Златибор давне 1963. године, ништа од овога није било, пут за Рибницу је био макадам. Зато ми је ова гондола више од атракције.

Како био у прилици да обиђе неколико страних земаља, Велинка Бисић истиче да је ова гондола јединствена по много чему.

– Први пут сам се возила овом гондолом, али сам се возила другим по свету. Веома је добра, дужина маршруте је права, а овакви пејзажи се не могу видети нигде, ни у Калифорнији. Иначе, ово наше Удружење је јединствено у Србији по много чему – каже она готово поносно.

Наредне активности Удружења зависиће од ситуације са епидемијом. У плану им је Олимпијада трећег доба у Врњачкој бањи крајем августа, коју ће обезбедити ПИО фонд, као и пут на црногорско приморје током септембра.

не би довели у опасност. Уз добру подршку Републичког хидрометеоролошког завода који свакодневно даје обавештења, радници гондоле прате раз-

вој облачности и на први наговештај грмљавине реагују крајње одговорно и професионално тако што се рад инсталације зауставља све док се не

стекну одговарајући услови за сигуран наставак. Поред борбе са временским непогодама, не изостаје ни борба са дезинформацијама које се повремено пла-

сирају у средствима јавног информисања таблоидног типа. У склопу тих дезинформација појавиле су се вести да је због удара грома цела инсталација стала, а на стотине заробљених људи у кабинама морало је, наводно, да чека евакуацију. Ради се о апсолутној неистини (истина није сензационална и мање је профитна). Наиме процедуре налажу да, уколико се процени да путници не могу на време гондолом да се врате на почетну станицу, морају изаћи на првој следећој, одакле ће их након наставка рада, гондолом (кад то омогуће временски услови) или путничким возилима које обезбеди ЈП „Голд гондола Златибор“ бити враћени на почетну станицу уз могућност повраћаја новца од карата или њихове замене. ▲

ОТВОРЕН ИНОВАЦИОНИ БИЗНИС ЦЕНТАР ЗЛАТИБОР

На дигиталној мапи Европе

Развојем овог центра све већи број појединаца и стартап компанија ће се одлучивати да овде започне своје пословне активности

Милан Стаматовић, Председник општине Чајетина и др Ненад Поповић, министар за иновације и технолошки развој у Влади Србије свечано су отворили Иновациони бизнис центар Златибор који ће помоћи развој иновација и предузетништва на Златибору и представљати подршку правним и физичким лицима са територије општине Чајетина за конкурисање на доступним развојним конкурсима. Влада Србије је уложила 20 милиона динара у овај пројекат, првенствено у опремање центра, а Општина Чајетина је обезбедила простор

„
Ако желиш да будеш конкурентни на ширжишћу мораш да ираишћу шехнолошки најредак, рекао је Милан Сћамашћовић

и буџетски определила 15 милиона динара за функционисање центра и развој предузетништва.

– Честитам општини Чајетина и њеном председнику отварање Иновационог стартап центра и драго ми је што се налази у једном овако прекрасном, новом и савременом простору као што је Културни центар на Златибору, са свим

садржајима који данас у Европи имају слични центри у већим градовима и туристичким дестинацијама. Данас је Златибор уписан у иновациону и дигиталну карту не само Србије, него и целе Европе јер развојем овог центра, сигуран сам, све већи број појединаца и стартап компанија ће се одлучивати да овде започне своје пословне активности – изјавио је министар Поповић.

Захваљујући на подршци министру Ненеду Поповићу, председник општине Чајетина Милан Стаматовић је нагласио да стартап центар значи напредак и развој јер је општина Чајетина у својим стратешким плановима зацртала развој у области иновација и нових технологија, посебно у туризму и пољопривреди.

– Ако желите да будете конкурентни на тржишту морате да пратите технолошки напредак општина најразвијенијих земаља. Схватили смо да општина Чајетина може да учини нешто на том пољу и кренули смо

за обновом и изградњом овог Иновационог центра који ће помоћи нашим гостима, као и пружаоцима услуга да буду у тренду и да остану на веома захтевном туристичком тржишту. Овде се то показало одрживо, и најважније је у оваквим пројектима да сваки уложени новац буде враћен – истакао је Милан Стаматовић, председник општине Чајетина.

– Иновациони бизнис центар Златибор ЈЕ мултифункционални простор који је намењен како локалном становништву тако и туристима – рекао је Дарко Буровић, директор Иновационог бизнис центра Златибор. – Он има функцију стартап центра, и пружаће подршку у запошљавању младих са територије општине Чајетина, а такође представљаће и место окупљања људи који желе да своје креативно знање поделе са другима у заједничком радном простору, где може доћи до размене идеје, трансфера технологија и знања, а све са циљем развоја иновација у општини Чајетина

Будућност је почела

ДУШАН И АНА ВУШКОВИЋ ИЗ БЕОГРАДА, доселили су се у Доброселицу 2019. године са идејом да промене стил живота и окружење. Тако су градски начин живота заменили мирним у здравој природној средини. По струци су ИТ инжењери што им омогућава да се својом струком баве с било ког места. Али, постојање Иновационог бизнис центра Златибор, који им омогућава заједнички простор за рад, представља велику подршку. Уз то, ИБЦ Златибор нуди информације и умрежавање са потенцијалним пословним сарадницима и инвеститорима. Тренутно раде на пројекту паметне пољопривреде који се односи на аутоматизацију рада пластеника око наводњавања, загревања и проветравања. Очекују да ће пројектовати систем који ће у значајној мери олакшати живот пољопривредника у брдско-планинским подручјима. За сада су у фази израде техничке документације и развоја сензора за влажност тла. Мишљења су да је оснивањем ИБЦ Златибор општина Чајетина још једном показала да ствара повољне услове за живот и рад.

МИРОСЛАВ РАЂЕН ДИРЕКТОР ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РЕГИЈЕ ЗАПАДНА СРБИЈА, С обзиром да је ИБЦ Златибор једини иновациони центар формиран на туристичком одредишту, намеће се развој иновација и у области туризма. Туристичка организација регије Западна Србија успоставља сарадњу са ИБЦ Златибор на пољу иновација у вези са управљањем туристичким посетама и вођењем гостију у пандемијским условима. Циљ је формирање дигиталног туристичког водича са универзалном применом који ће повећати квалитет услуга и безбедност туриста приликом посета овдашњим атракцијама. На пример, систем ће омогућити да без директне интеракције буду купљене улазнице, и да посетиоцима на исти начин буде представљен одређени туристички локалитет.

МИЛОШ ГЛИШОВИЋ, ИТ СТРУЧЊАК, ПРОГРАМЕР, Глишовић већ 20 година ради на Златибору и власник је првог сајта о Златној планини. Присећајући се почетака, кад није имао подршку и док се самостално бавио развојем интернет портала. Постојање ИБЦ Златибор види као значајну развојну институцију за развој ИТ сектора и многих креативних индустрија. Спреман је да своја знања и искуства подели са корисницима стартап центра. Такође, од користи ће му бити и повратне информације од младих с обзиром на изузетну динамичност посла којим се бави.

Богата туристичка понуда најпосећеније планине

Како нас виде стари и нови посетиоци, а како ми видимо њих

Златибор је у летњу туристичку сезону ушао са новим атрактивним садржајима који су, на одушевљење бројних посетилаца, употпунили већ ионако богату туристичку понуду. На туристичкој карти Србије Златибор се скрасио богатством и разноликошћу садржаја, по чему се издваја од других одређишта. Природне лепоте и атрактивни пејзажи, бројна „адреналинска“ попришта, забавни и тематски паркови, водопади и купалишта, манастири и културно-историјски споменици, занимљива излетишта... Све је то део богате туристичке понуде најпосећеније планине у Србији која гостима различитих узраста и прохтева гарантује „до врха“ испуњен одмор.

Злато Златној гондоли

Пред Златибором је још једна успешна сезона, а обзиром на

програм Златиборског културног лета и мноштво садржаја који су на располагању туристима, с правом се очекује да ће летња сезона бити рекордна по броју гостију и оставрених ноћења. На дестинацији се и овог лета очекује велики број гостију из Србије, али и из земаља региона: БИХ, Црне Горе, Северне Македоније, који су традиционално међу најбројнијим и увек радо виђеним на Златибору. Приметан је раст броја гостију из (правог) иностранства. Тако се уз домаће туристе на улицама Златибора и околним излетиштима сусрећу туристи из Индије, Француске, Немачке... Овог лета Златна планина посебно је занимљива гостима из Мађарске, па и статистика бележи вртоглав пораст броја гостију из ове суседске земље.

Највећа атракција овог лета и новитет у туристичкој понуди Златибора свакако је Голд гондола, нај-

Туризам у доба короне

У Културном центру на Златибору 6. јула је представљен програм „Едукација људских ресурса у туризму Републике Србије“. Присутнима су се, уз директора Туристичке организације регије западне Србије Мирослава Рађена, обратили и директор Туристичке организације „Златибор“ Владимир Живановић, директорка Туристичке организације Србије Марија Лабовић и Милан Ђули, председник управног одбора Центра за истраживања и студије туризма. Промотивно предавање „Управљање дестинацијом након кризе“ одржао је професор Слободан Черовић, декан факултета за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум.

– Туристички радници, и уопште привредне делатности, морају стално да се усавршавају односно да стичу нова знања посебно у туризму кад је реч маркетингу на новим одредиштим институцијама – рекао је Мирослав Рађен директор ТО Регије западне Србије. – То је оно што се брзо мења и због чега би требало обогатити знања. Задовољство је што смо домаћини овом првом кластеру дефинисаном за ту обуку, а она ће обухватити туристичке раднике из централне и западне Србија, хотелијере, туристичке агенције и образовне установе. Оно што данас чини разлику између успешних и

неуспешних је систем, структура и људи, па је стога и једна од тема скупа била усавршавање, развој и обогаћивање знања запослених у туризму Србије како би се оспособили да у временима која долазе буду потковани и конкурентни у светској понуди и позиционирали се као јединства туристичка дестинација, а у оквиру тога и појединачно као посебна туристичка одређишта која ће успешно одговорити изазовима – рекао је проф. др Слободан Черовић са Факултета за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум.

– Данашње предавање везано је за стицање одређених знања, размене искустава, како би се успешно суочили са догађајима који нам пристижу из будућности. Сматрамо да је ова едукација само почетак који би требало да нас систематски, институционално организује на нивоу Србије како би наша знања и креативне способности свих запослених на нивоу Србије подигла на виши ниво. И не само у привреди, већ и тамо где се креира политика, где се доносе одлуке у локалним самоуправама, министарствима очо туристичким организацијама – истакао је професор Черовић.

Тема његовог предавања била је – „Управљање дестинацијом након кризе“. На питање новинара

како се са кризом изазваном епидемијом суочио Златибор као једно од најпосећенијих одређишта чак и током трајања ковида, директор Туристичке организације Златибора Владимир Живановић спремно је одговорио:

– Ми смо искористили мањаак туриста и три месеца, дој нису радили угоститељски објекти, посветили унапређивању инфраструктуре. Сравнили смо акценат на активни одмор – на планинарење, пешачење, параглајдинг, вођњу квадова, бициклизам... У међувремену смо анкетирали своје госте и видели у ком смеру иду њихове жеље, па је пред нама да валоризујемо те локалитете, опремимо их потребним мобилијаром и ставимо их у активна туристичка одређишта на мапи општине Чајетина.

Путем видео поруке присутне је поздравила директорка Туристичке организације Србије Марија Лабовић, рекавши да је већ свима јасно да ће период опоравка бити спорији него што се очекивало, што је разлог више да се заједничким снагама, кроз размену знања, искустава, техника и донетом маркетиншком стратегијом, туризам у Србији врати на пређашњу позицију које је имао до пре две године. Управо зато је и предвиђено да се одржи 30. радионица.

М. Р. Л.

дужа панорамска гондола на свету, која повезује туристички центар планине и највиши врх Торник. Гондола је понос општине Чајетина, атракција са којом гости могу да уживају у чудесном доживљају уз непоновљиво искуство. Та атракција је у великој мери допринела унапређењу понуде, али и посредно привукла велики број нових инвестиција. Гондола је поставила темеље развоја новог Златибора. За тек шест месеци рада превезала је 110.000 путника, што најбоље говори о интересовању и жељи посетилаца да опробају нешто ново.

За сваког по нешто

Гости Златибора навикли су да уживају у бројним „адреналинским“ и забавним активностима који су им на располагању и овог лета. Сем забавних тематских паркова, уређених локалитета, једнодневних излета, њима је овог лета на располагању богат програм Културног лета. Наши гости су навикли да на Златибору лето обилује dobrим концертима и занимљивим догађајима па су општина Чајетина и Туристичка организација Златибор решили да овог лета припреме садржајан програм дешавања. Програми ће бити организовани на чак три ло-

кације: Краљевом тргу, у порти храма Преображења Господњег и у Културном центру Златибор, где ће готово свако вече бити организован садржајан програм у коме ће уживати све генерације. Концерти познатих музичара, фолклорни и плесни наступи и музички фестивали увеселаваће посетиоце на Краљевом тргу. Наравно, као и претходних година, посетиоце Златибора очекује неколико концерата познатих музичких

имена. Овог лета то су Владо Георгиев, Марија Шерифовић, Дејан Петровић и симфонијски оркестар РТС-а.

Златибор ће летос своје посетиоце обрадовати и новим уметничким садржајем. Позориште и биоскоп Културног центра Златибор почињу са радом, па се током читавог лета организују велике позоришне представе и пројекције занимљивих филмова. У културном програму у порти цркве

учествоваће познати глумци Петар Божовић, Небојша Дугалић, а одржаће се и концерт Данице Црногорчевић, као и књижевне вечери и беседе. Програм „Златиборског културног лета“, баш као и претходних година, употпуниће традиционалне сеоске манифестације. Златиборска села надалеко су чувена и по лепоти пејзажа, и гостопримљивим домаћинима, и по манифестацијама које се организују током целе године. ▲

МАРКО МАРИЋ, ДИРЕКТОР ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА „ЗЛАТИБОРСКИ ЕКО-АГРАР“

Нови трендови и жиг „Добро са Златибора“

Прерастање тренутне аграрне политике на локалном нивоу у Агробизнис центар и креирање нових трендова у руралном развоју, главни је задатак Еко-аграра и локалне самоуправе

Свака прича о пољопривредној производњи на територији општине Чајетина почиње и завршава се планом да у наредној декади Златибор посети милион туриста годишње, односно да се оствари 10 милиона ноћења – каже Марко Марић, директор Привредног друштва Златиборски Еко-аграр. – То нам намеће императив да се под контролом нашег друштва пољопривредници помогну, едукују, унапреде и уведу у удруживање ради наступа на тржишту.

Додаје и да стратегија руралног развоја, коју је Златиборски еко-аграр израдио уз консултације са реномиранима факултетима и институтима, представља темељ за остварење тог пројекта, и да су ове године опредељена значајна буџетска средства за субвенције и инвестиције.

Као локација за базу Агробизнис центра, додаје Марић, природно се наметнула Крива Река – због позиције, путне инфраструктуре и квалитета земљишта.

– Постојећа млекара „Наша Златка“ ускоро ће бити проширена – каже готово поносно. – У непосредној близини биће изграђена млекара значајно већег капацитета. У току је набавка механизације за новоформиран центар, који ће бити на располагању сеоском становништву за много-

Марко Марић

бројне пољске радове. Већ ове јесени очекујемо да ће механизација бити и ангажована.

Оснивач и власник Агробизнис центра је Општина Чајетина, а у плану му је да кооперанти постају сувласници и тиме остваре корист при продаји коначног производа, али и да прихвате одговорност.

– Свесни тежине тог задатка и комплексности пројекта, настојаћемо да га реализујемо на

најбољи могући начин и да што пре стигнемо до жељених резултата – наводи Марко Марић.

Истиче и значај жига квалитета „Добро са Златибора“ па објашњава да производи који носе су ту ознаку задовољавају све прописане захтеве, којима се осигурава специфичан ниво квалитета локалних производа.

– Обележени производи се производе на територији општине Чајетина од сировина управо са овог подручја, а изузетак су сувомеснати производи чија сировина може бити са територије целе Србије, односно, прописано је да животиње морају провести најмање шест месеци у овом месту пре припреме за обраду – истиче Марић и додаје: – Сеоска домаћинства која се уза све баве и прихватам гостију, као и ресторани који носе жиг морају у понуди имати производе који носе ознаку „Добро са Златибора“.

Употреба жига, каже, неће имати неограничен период, већ су контроле најављене за сваку годину, због прихваћеног прописа да храна не прелази велики број километара до конзумента.

– Жиг „Добро са Златибора“ требало би да дода вредност производима из сеоског подручја Чајетине, са сировином која је проверено са територије наше општине – поручује на крају наш саговорник. ▲

КАМПАЊА НА ЗЛАТИБОРУ

Подстицање еколошке свести

Активности одржане на Златибору биле су завршне промотивне активности на пројекту прекограничне сарадње који Национални парк „Сутјеска“ Тјентиште имплементира већ 24 месеца са својим партнерима из Србије а то су Шумарски факултет Универзитета у Београду и ЈП „Србија шуме“. 24 месеца се вредно радило на спровођењу свих активности које финансира ЕУ из средстава ИП из програма за прекограничну сарадњу Србија – БиХ 2014 – 2020.

Главни циљ пројекта јесте умрежавање партнера научно-образовних институција са простора Србије и БиХ али и шире, који се баве заштитом биодиверзитета, унапређењем животне средине и управљањем заштићеним подручјима. Пројектом је обухваћено пет заштићених подручја – Парк природе Златибор, Озрен и Јадовник, Камена Гора, Милешевска река и Национални парк „Сутјеска“ у БиХ.

– Ова регионална конференција је друга по реду у оквиру овог пројекта и уједно је завршна активност на самом пројекту где представљамо све резултате које смо постигли у оквиру пројекта и заиста нам је драго што су

ове завршне активности управо овде у Парку природе на Златибору. Захваљујем се нашим партнерима што су нам омогућили и угодан боравак и подршку и помоћ током целог трајања пројекта и надам се да и у будућим нашим и њиховим плановима може бити места за наше партнерство – каже Мирјана Радојић, руководилац сектора за развој и унапређење Националног парка Сутјеска.

Кроз пројекат је развијено доста едукативних програма који су циљано усмерени на основно и средње школско образовање а овај вишенаменски центар уз смештајне капацитете за смештај ученика, студената и професора има и лабораторије за извођење теренских истраживања и експеримената на лицу места.

– Осим оснивања и опремања објекта Цен-

тра за научно истраживање и екологију на Тјентишту рађено је и на обнови и успостављању тематских стаза у свих пет заштићених подручја, а потом смо развили и стратешке документе који се тичу унапређења степена заштите у свим заштићеним подручјима, мониторинга, мапирања одређених карактеристичних биљних и животињских врста у њима.

Посебан акценат дат је младима тиме што се у прекограничном подручју обухватило 12 основних и средњих школа у којима су се спроводиле кампање чишћења школских дворишта, или израде најбоље фотографије међу ученицима, а активности су биле разноврсне и многобројне и постигнути су готово сви циљеви које смо поставили на почетку пројекта.

Свест о очувању животне средине мора бити најразвијенија управо код запослених који раде у заштићеним подручјима јер су они ти који стимулишу и подстичу друге на слично или исто размишљање, а даљи планови у првом реду укључују заштиту и повећање нивоа квалитета свих услуга које једно заштићено подручје нуди.

Д. М.

ОБУКА О ПРЕПОЗНАВАЊУ
НАСИЉА НАД СТАРИМАПроблем схватити
као општу, а не
приватну ствар

Обуку о препознавању насиља над старим женама у сеоским срединама одржали су представници Удружења грађана „Снага пријатељства - Емити“. Иако су Уставом Републике Србије и законима насиље и дискриминација забрањени, друштво у коме живимо је насилно и дискриминаторно. Нису тога поштеђене ни старије особе, а посебно старије жене, које су три пута чешће жртве насиља од старијих мушкараца.

– Ми смо партнери Удружењу „Емити“ на овом пројекту и данас овде реализујемо обуку особа које раде са старим лицима како би

стекли одређена знања, а посебно како да препознају уколико старе особе трпе неку врсту насиља у породици. Имамо планирану обуку за све институције које се баве проблемима насиља почевши од полиције, здравственог система и стручних радника, а планирана је и обука жена у пет села. Циљ нам је да помогнемо у освешћивању и препознавању насиља, али и како реаговати уколико се оно препозна – каже Зорица Милосављевић, Удружење грађана „Златиборски круг“ из Чајетине.

Обуци су присуствовали геронтодомаћице и волонтери који у

раду долазе у контакт са старим лицима, па тако и са старијим женама из сеоских средина и упућени су у традицију и њихов начин живота, као и проблеме с којима се суочавају.

– Желимо да причамо с њима и да видимо колико они препознају акте дискриминације над старијим особама, посебно над старијим женама. Да ли оне саме препознају насиље и како реагују на то, како реагују волонтери а како геронтодомаћице? Ово је важно јер знамо да су управо старије жене на селу највише обесправљене и најчешће изложене занема-

вању или насиљу. Основа нашег деловања је директна обука старијих жена и мушкараца како да препознају насиље, када се пали аларм такозваног финансијског насиља, које многе уопште не препознају – рекла је Надежда Сагарић из Удружења грађана „Снага пријатељства-Емити“ из Београд.

Законом о спречавању насиља у породици предвиђена је обавеза свих грађана да пријаве такве случајеве, да не затварају очи пред онима који такво насиље врше, и да проблем жртве насиља схвате као општу, а не приватну ствар.

Д. Миловановић

ПЕТРОВДАНСКИ ДАНИ У СИРОГОЈНУ

Симболи заједништва

Од кад постоји црква, а траје дуже од 250 година, на Петровдан се традиционално окупља народ јер се кроз културно-уметнички програм прославља тај дан

Црква у Сирогојну посвећена је Светим апостолима Петру и Павлу, а саграђена је 1764. године. Ктитор је био Георгије Цмиљанић, родоначелник познате лозе свештеника Смиљанића. Око цркве је споменички комплекс коме припада и Музеј на отвореном „Старо село“ који је као и црква под заштитом државе као културно добро, споменик културе прве категорије. Сваке године на Петровдан, црквени и народни празник, посвећен Светим апостолима Петру и Павлу у порти цркве одржава се прикладан културно уметнички програм.

Прослава започиње вече уочи празника када се пале лиле, буткиње од младих кора дивље трешње или брезе, где се народ окупља симболишући некадашње прогоне хришћана. Од кад постоји црква, а траје дуже од 250 година, на Петровдан се традиционално окупља народ јер се кроз културно-уметнички програм прославља тај дан. На почетку програма присутнима се обратио старешина цркве, отац Марко Денић.

– Већ годину и по смо, најболост, отуђени једни од других, па је велика радост да видимо све вас сабрале данас око Храма. Велика је радост видети и омладину сабрану овде, око овог великог

храма и даје нам ту духовну снагу да наставимо, а наша српска традиција је немогућа без заједнице. Ето видите коло које сви ми волимо, оно је симбол наше заједнице, симбол вечности. Сви који се ухватимо за руке чинимо један круг,

а круг је вечност, и симбол заједништва. И зато наши фолклори и наша уопште традиција траје толико, управо због тог осећаја заједништва који никад из нашег народа није изашао.

Дефиле, којим је започета ма-

нифестација предводили су матуранти ОШ „Саво Јовановић Си-рогојно“, а пратио их је трубачки оркестар Марка Трнавца. У програму су учествовали културно-уметничка друштва, певачи из вика, певачка група, гуслар,

песнициња и деца рецитатори. Организацију програма помогли су Општина Чајетина, Спортски центар Чајетина, ТО Златибор и поједини мештани добре воље који су препознали значај очувања традиције. ▲

ПРОФЕСОР ДР МИЛОШ ТУЦОВИЋ

Где би нам био крај

Зна се да није ни „леви“ ни „десни“ већ једино свој, што је сасвим у складу с начелима његовог претка

Када је најављено да ће 14. новембра 2014. године бити измештен гроб с попрсјем Димитрија Туцовића са централне ронделе београдског трга који је готово седам деценија носио име по оснивачу српске социјалдемократије, градским властима се обратило Удружење Ужичана у Београду с молбом да их обавесте о тачном времену селидбе. Јер, како су објаснили, желели су да својим присуством одају пошту свом земљаку, иначе родом из златиборског села Гостиље.

Наравно, никакав одговор нису добили, а уоброчено саобраћање власти с народом (познато као игра „глувих телефона“) наставило се већ најављеног дана, дакле 14. новембра у 5,30 ујутру! По мраку, а том чину присуствовало је само неколико радника Јавног комуналног предузећа Гробљанске услуге.

Била је то шеста селидба земних остатака несрећног Димитрија, који је погинуо век раније, у првим месецима Великог рата, а на Враче брду крај Лазареваца где је и покопан у жеку битке. Усред рата, уследила је селидба на тесно гробље оближњег села Шушњара, затим на неко запуштено војничко гробље, па у порту локалне цркве: прилике које су уследиле са тада чувеном Обзнаном Државног савета

Краљевине СХС пред крај 1920. нису допуштале да се коначно пренесу у Гостиље, да почива на своме и међу својима.

Димитрије Туцовић је био непоколебиви борац за друштво социјалне правде, што су са жаром баштинили и остали левичари, посебно комунисти који су ту племениту идеју успели да оскрнавe бољшевичком диктатуром током друге половине четрдесетих година, у време учвршћивање власти и мучним

обрачунима са „класним и идеолошким непријатељем“ по узору на најмрачнији период стаљинизма.

Вероватно би се и несрећни Димитрије нашао „с оне стране барикада“ да идеја праведног друштва не тиња међу Србима одувек, па је зато некоме пало на памет да се негдашњи београдски трг Славија преименује, да му се надене име по оснивачу прве левичарске партије у земљи. Разлог је могао бити и то што је оснивачки конгрес срп-

ских социјалдемократа био одржан управо ту, у „Сали мира“, по тојем биоскопу „Славија“.

Селидба „по мери“

Самом преименовању трга недостајао је повод, а пронађен је, наравно, преношењем Димитријевих остатака из порте шушњарске цркве у Београд 1947, и за ту прилику од чубурског вајара Стевана Боднарова наручено грандиозно попрсје које је одмах постављено на мермерни постамент изнад новог гроба.

Житељи Београда ородили су се са бронзаним Димитријем, али када су деведесетих година почели они ломови и растурање некад заједничке државе у крви, а мало затим и с увођењем вишестраначког парламентаризма, настао је проблем: наследницима СКС Димитрије Туцовић је био сувише демократа, а новооснованим демократама превише левичар, па је свима постао терет.

У међувремену је срушено ниска зграда Сале мира, нестало је с мапе града и здање хотела „Славија“ у којем је основан Ка-Пе-Јот, па је дошао на ред и несрећни великан наше слободарске повести.

Прво се кренуло с циркусом који је Београђанима наносио извеноло стида на образе. Јер, „изнађено је решење“ којим је уочи

Са композитором Жарком Петровићем мало пре разјанка

Кућа Милошевић предака

сваке нове године Јавна градска расвета китила бронзано попрсје и гроб Димитрија Туцовића јелкама и светлуцавим лампионима, па кад је најављена селидба многим је лакнуло.

Нормално, земни остаци нашег великана пренети су у Алеје великана престоничког Новог гробља где почива међу истинским херојима, али му је, као из ината, попрсје постављено баш повише подземне гараже нове палате Народне банке Србије, што је такође лично на подмукли подсмех његовим, и идејама српске социјалдемократије.

На месту предпоследњег почивалишта Димитрија Туцовића осванула је разнобојна распева на фонтана, највећа у граду, али упркос обичају без икакве могућности да се у њу убаци новчић „за срећу“ – ко је покушао такву лудост, кажњен је на лицу места по ценовнику Закона о јавно реду и миру и његовом члану који се односи на прелажење улице ван обележеног пешачког прелаза.

Нигде мира

Све би то остало прекривено велом тајне или отпловило у заборав, да на челу реченог Удружења Ужичана у Београду није био Милош Туцовић, доктор наука по титули и професор по звању, што је наизглед мање важно у поређењу с податком да је још и – један од потомака великог Димитрија! Не директан, јер је његов прадеда-стриц погинуо у тридесет трећој, а није се женио нити имао деце. Ваљда није имао кад од политике и ратовања с изгинућем?

Изгледа да су од Димитрија преживели чланови породице баштинили љубав према истини

Дуг пут златиборског горштака до Алеје великана

и неприкосновеност слободе говора, па је Милош читав „случај“ издиктирао у перо радозналим репортерима неколико слободнијих новина, тако да се рашчуло и ван београдског атара, а на бруку оних који су све и смислили.

Његова прича свела се на јед-

ноставну могућност: ако им је баш толико сметао, могли су га још онда, 1947. године, пренети на гробље у Гостиљу, да се скраси и почива међу својима, где му је одувек било место.

– Можда се разлог скривао у чињеници да је у породици Ту-

Са доделе захвалнице Првеног крста преданом даваоцу крви

цовић било више од деветнаест свештеника – рекао је професор замишљено али пркосно. – Али Димитрија, упркос готово blasphemичној идеологији, није анатемисала Црква, већ власт која се „келела“ у његове левичарске идеје! А, та рана у нама никад неће да зацели...

За Милоша се зна да није ни „леви“ ни „десни“ већ једино свој, што је сасвим у складу с начелима његовог претка. Уз то, наследио је данас чудан обичај да помаже сваком коме је помоћ потребна. И легитимним листањем пописа његови научних радова – а од њих би се могла саставити позамашна библиотека – очито је да су сви посвећени добробити других, а нарочито кад је реч о економији туризма и угостићства, у чему је „махер“. Оно, уочљив је и његов „локалпатриотизам“, јер многи од тих радова посвећени су управо Златибору, планини која је златним словима убележена у туристичкој мапи Србије и овог дела Европе.

Можда бисмо о томе разговарали и више, али нема кад. Иако је рођен у Ужицу, заинагио се да уз несебичну помоћ неколицине комшија и пријатеља обнови стару породичну кућу у Гостиљу, где су му дубоко укупани корени.

За свој научни рад овенчао се силним одличјима и признањима, али их никад није качио на реверу вођен логиком да онај ко треба да зна већ зна, не треба му сјактећи подсетник.

Наравно, своме сину Милош је наденуо име Димитрије, а по његовом деди и чукундеди, да се не заборави.

Ех, да је више тих Туцовића, где би нам био крај. **М. С**

Скупови дружељубивих чланова Удружења Ужичана у Београду

ПРОФЕСОР ДР ДРАГАН МИЛОВАНОВИЋ: ЗАШТО ВОЛИМ ЗЛАТИБОР

Осмех од камена

Да би прекинуо новинарско ислеђивање, утрапио је радозналцу свој CV (Curriculum vitae, или радну биографију, на српском). Већ летимичним листањем открива се да је за разумевање тог чуда потребно дипломирати на Рударско-геолошком факултету с просечном оценом 8, ако не и вишом. Али његов радни простор шћућурен у дворишној кућици старог здања негдашње београдске периферије, међу силним компјутерима, разбацаним књигама и неурамљеним уметничким фотографијама, краси и једна гитара... као да је нехотичном грешком накалемљена на тај академски хаос. Доцније се дознаје да је некад озбиљно свирао, а да је данас колекционар гитара.

Тако је професор др Драган Миловановић, светски познат стручњак у више научних области, напрасно постао Кене, непосредан и увек насмејан човек кога би свако истог часа побратимио. Таквом утиску доприноси и то што је зграда у којој живи без електричних брава, интерфона и надзорних камера, важних (и све важнијих!) тековина овог времена.

Професор Кене, како га и студенти кришом спомињу, цео век је провео на Рударско-геолошком факултету Београдског универзитета, са повременим гостовањима по свету. Такав какав је, а и због посвећености науци, његови ученици и могући следбеници тврде да је најомиљенији предавач тог храма знања.

– А зашто волим Златибор? –

Радно одело професора Београдског универзитета

упитао се наглас тобож згрануто. – Па, ја сам златиборски зет! Моја боља и лепша половина је са Златне планине, она је и сама као позлаћена.

Тиме смо исцрпели тему из наднасловова ове приче, али је њен наставак био вредан и времена и труда.

Висећи учитељ

Расписани професор

За своје ученике, колеге и љубитеље камена написао је три уџбеника, а уз њих и књигу за децу „Глистон путује у земљу“. Та књига се чита у многим школама и обдаништима на брдовитом Балкану, али и широм Европе, Јужне Америке, у Кини, Јапану. То је чудесна сага о нашој планети, њеном саставу, структури и кретању континента, а подједнако је читају и „престарели“ како би боље докучили озбиљне али често неразумљиве научнике.

Али, ни данас нема мира! Аутор је и водитељ телевизијског серијала „Човек и камен“ чијих је дванаест епизода сам осмислио, снимео и уредио. То ради и даље, увек са непоновљивим причама о човеку и камену.

Доћи ће и на Златибор да нас поново посети, види, осети и напише још једну причу о камену, нама, и камену око нас и са нама.

Златиборе питај Тару

Ономад је професор Драган Миловановић написао студију „Геологија Златибора и Таре, и туризам“. Али, иако би свако нормалан помислио да је реч о стручном и, дакле, сувопарном штиву, стрљиви читаоци у њој затичу – поезију. Играрију која намерника легенди, традиције и науке кроз који се пролази у једном даху. Због сумњичавих, ево цитата:

„Тара и Златибор смештени су на западу Србије где раздвајају брзу Дрину и мирну Мораву. На њиховим моћним плећима и зеленим пашњацима живело се у сталном опрезу и ишчекивању. Овде су ратовали Исток и Запад, сударале се религије, започео продор ислама и утицај католицизма. Геолошким процесима настале су природне границе које су игром судбине и

културне границе Балкана и Европе. Овде су писане историјске епохе, борило се за Бога и Алаха, била уточишта за збегове, повлачене су поделе, коридори и сфере...“

Или:

„Златибор је благо уморана висораван обрасла четинарском шумом са пространим цветним ливадама по којима благи ветар свира шумску симфонију таласајући власти траве по чулавом шареном тепиху. По њему трчкарају залутале бубе, немирно лете лептири и под колону вредни мрави. А цвркулт птица, стругане зриковаца, зујање пчела и лењих бубамара својим соло деоницама заустављају дах. Остаје само да се препустите звуку овог увежбаног оркестра на позорници где се смењују сунце, сенке и прозаичност. Онда вам рука сама полети ка кичици или перу да изнесу тајне границе које су игром судбине и учмалих и забрављених чула...“

И житељи Таре топе се од миља пред Кенетовом поезијом, свеједно што је потекла из пера једног геолога. С друге стране, објашњење његовог не баш научног стила у том (ипак) научном раду открива се у низовима књига белетристике што красе полице његовог уочишта, коју неки злобници не без цинизма називају „лака литература“ (можда би их требало казнити обавезним ишчитавањем „теже литературе“, па да се онда питамо за ментално здравље).

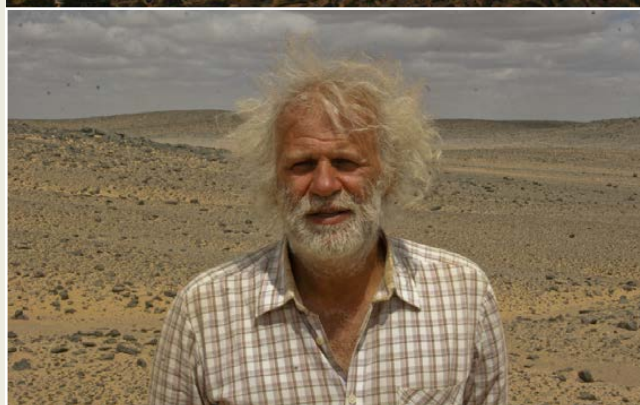
Профа то тумачи људском радозналешћу која има волшебно својство да открива и мења свет, па прича како је са подједнаким миром спавао крај калдере намргођеног Везува, усред безводне либијске пустиње, и на ливади питомог Златибора, да се с истим жаром верао уз литице каменних планина и спуштао у бездане мрачних јама.

– Бавим се и уметничком фотографијом, неке од тих епизода бележим и видео камером, имам „сопствену продукцију“, али сумњам да би призори стена или кристала занимали неког ко се тиме не бави – слегнуо је раменима беспомоћно. – Али, остављам траг, па ако се некоме баш прохте...

Његови ученици откривају да се све може пронаћи на профиниом сајту www.draganmilovanovic-kenep.rs (проверено, на њему збиља има понечег и за неке).

Планина чуда

Учени би рекли да је Златибор, као и Тара, сложене геолошке грађе, а настао од магматских, метаморфних и седиментних стена које су створане од палеозоика до квартара. Интензивни тектонски покрети и ерозија дали су им посебан склоп. У том непрестаном надигравању спољних и унутрашњих сила на ширем подручју настале су целине које се међусобно прожимају, сударају, подвлаче, размичу... А кад је камен живот а живот камен, и кад се при сваком осврту око себе човек враћа у прошлост како би боље разумео будућност, он открива смисао постојања. И док седи на серпентинастом „перидолиту“ кога има много на Златибору, мора да се упита које су га и какве силе денеле из утробе Земље, са дубина које се мере стотинама километара? Да ли је могуће, или није?

У либијској пустињи

– И ја, исто – уздахнуо је Кене. – Ма, знам све теорије и хипотезе, био сам безброј пута са великим умовима геологије, а опет једнако. Све је јасно једино у машти која се вечито бори са разумом, а он никако да се помири са спознајом о краткоћи и пролазности не само геолошког времена, великом и малом.

Прича затим о лопти. Али не обичној: та његова саздана је од камена и пречника је већег од метра. Кад ју је први пут угледао, послушно је народне легенде јер иза сваке се скрива и неки истинит догађај.

– А народ ко народ – разгоропадио се. – Донели је богови, пала с

неба... Реч је о пешчарима који су тектонским покретима обликовани као лопта, или као јаје. Било је и ерозије... Ако јој се мало микроскопом завири у душу, све је јасно: пешчар ко пешчар.

Другом приликом је неком домаћину у поодмаклим годинама поверио да испод његове куће има рубина! Чича је застао као укопан и ваљда јурећи за маштом с надом да ће га примити у свет богатства и благостања, од жене затражио столицу да седне, и чашу ракије. Посматрао је Кенета оним ерским погледом пуним знатижеље и неповерења мрмљајући све време – „Ма дај, не играј се шалом, ко то каже, не може бити.“ Али, док су

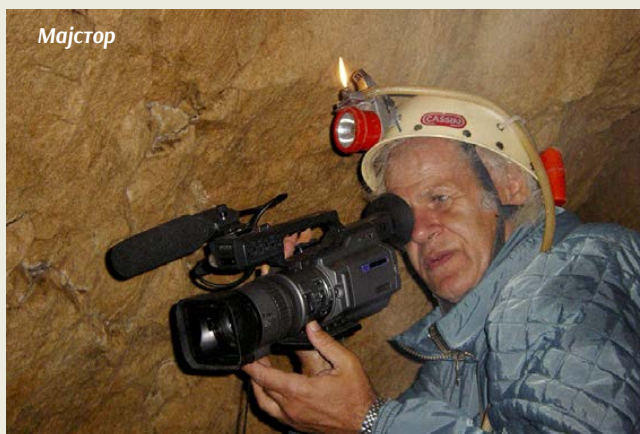
силазили низа страну до ћувика, упитао га је онако успут – колико то вреди? Стара прича.

– Када сам му показао рубин у камену стао је ко укопан – насмејао се. – Нежно га је додиривао, ама миловао, и гледао унаоколо има ли кога. Ја сам му објашњавао како је настао услед великих притисака и температура у току смештаја перидолита на базалте који су изливени на мору... Ништа није чуо: очи су му сјактале и шарале по камену у потрази за још неким зрнцием тог предивног кристала. Можда сам му распршио снове кад сам му рекао да би морао да преоре читаво брдо не би ли сакупио само омању шаку кристала, а још и да нису чисти, те да би се сви заједно могли продати за кило ракије. Ко зна, могуће је да је наставио да сања, шта му је друго преостало.

Бучни шапат наде

Некако пред снег, Кене је наишао поново на исто место са гостима из иностранства како би им показао тај јединствени геолошки локалитет. Али, затекоше све разваљено, ограђено жицом и ископано, а пола ћувика нема?! Домаћин, онај чича, некуда је одмаглио, али комшија му повери да је ту био чак и булдожер који је све почистио, а да је у међувремену цена њиве коју је намерио да купи од деде увећана – пет пута!

Испричао је још сијасет прича које је зналачки препаковао у анегдоте, али новински простор не допушта да се размахнемо. А не иде да се ова прва заврши с обећавајућим – „наставиће се“.

Мајстор

Мирослава Пашић-Гајовић

ЧУДНИ СУ ПУТЕВИ ГОСПОДЊИ (6)

Сведочанство о др Александру Бокареву, првом среском лекару Златибора, сачињено по замисли Милана Стаматовића, председника оштинине Чајетина

Божих и пегави тифус

Статус санитарног инспектора је др Бокареву пружао бројне законске могућности за предузимање различитих хигијенско-здравствених мера у сузбијању епидемије заразних болести. Међутим, оно што је највише допринело добрим резултатима у овом раду био је и његов педагошки приступ у односу са људима. Није жалио ни време ни стрпљење да разговара, да саслуша, подучи и посаветује. Златиборци су му веровали, придржавали се његових добронамерних и стручних савета па се и број оболелих од туберкулозе и шарлаха знатно смањивао, а пегави тифус је на овим просторима, изгледа, био сасвим искорењен већ крајем 1951. године.

До овог податка доводе нас сачувана документа у вези са дисциплинском мером коју је др Бокареву изрекла Смиља Тодорић, тадашњи повереник за народно здравље среза Златиборског. Па тако, у решењу бр. 200, од 12. јануара 1952. године, другарица Смиља истиче да је др Бокарев Александар починио следеће дисциплинске неуредности:

1. Дана 7. јануара 1952. године неоправдано је изостао са своје редовне дужности.

2. Дана 9. јануара 1952. године није извршио усмено наређење повереника за народно здравље и није оштрао у Месни народни одбор у Доброселицу ради зајрашивања домаћинства у којима се јојавио пејавца.

Ради оваквих његових дисциплинских неуредности, пише даље другарица Смиља, именована олашавам КРИВИМ и КАЖЊАВАМ ГА са 10% од његових једномесечних принадежности у нешто износу у корист државне касе.

У образложењу овог решења повереница, поред осталог, каже и ово:

Ради овога именовани је позван на одговорност и у својој изјави наводи да дана 7. јануара није дошао на рад ради тога што је славио први дан Божића као припадник православне вере, а 9. јануара није могао оштрао у Доброселицу ради тога што је са истих дана враћено са службеног путовања из Месног народног одбора Госпиље... Мишљења сам да је именовани крив, јер без обзира на његово верско схватање и његову припадност био је обавезан да дана 7. јануара нормално ради као и сви службеници у радни-

Дружење са Златиборцима 1953. године

ци широм наше земље, а у шоку свој слободной времена могао је прославити свој празник... Дана 9. јануара такође је био обавезан да оде у Доброселицу и да обави један врло важан задатак, а то ради тога да би се спречило ширење ове болести, а тиме и смртности... Но он ово није учинио из разлога што је 9. јануара имао обавити своје приватне послове на Палисаду, а чије је обављање ишло на штету интереса више људи у Доброселици... Именовани је склон чињењу оваквих честих и сличних дисциплинских неуредности, па је чешиће пуштао био саветован од стране руководства ИОНО-а среза Златиборског...

На решење поверенице за народно здравље др Бокарев је уложио жалбу Извршном одбору среског народног одбора и, поред осталог, написао:

De facto i de jure признајем себе кривим за прву дисциплинску прешку. Али, с друге стране чудно ме како то да од ослобођења сам сваке године славио први дан Божића (групе празнике не славам) па од како себе памтиш... Зашто бих ја једини одговорар за то кад у томе преше и други...

За другу моју дисциплинску неуредност уопште се не осећам ни најмање крив. Прво, што је пуштено екипе за Доброселицу било по плану одређено

за 10. јануар. Нејознај ми је разлог, а ни до сада није објашњено због чега је изненадно тај термин промењен на 9. јануар. Са предвиђеним планом сам и рачунао када сам пошао на терен у Госпиље 8. јануара...

У образложењу решења су наведене стварно стварне ствари за које би требало да одговорам не само дисциплински него и кривично. Наводи се да сам био обавезан обавити врло важан задатак да би се спречило ширење болести а ипак и смртности. Какав айсург! Зар толико може да буде несавестан један лекар са 23 године праксе, који никад није добио ни укор, а увек је био похваљен за свој рад... На првом месцу, до тога дана епидемија пејавца већ је била пошито ликвидирана, што би свакако повереник за народно здравље требало да зна. Друго, од 28. децембра 1951. године није успостављен ни један случај пејавца.

Што се тиче последње тасуса решења, иде се говори о томе да сам склон чињењу оваквих честих и сличних дисциплинских неуредности и да сам чешиће пуштао био саветован од стране руководства Извршног одбора, али све ово није до сада на мене пошито ушито - све ово нећу јер сам увек био испушан на дужности...

Жалба др Бокарева није прихваћена. Одбијена је као - неумесна. Тако

барем пише у решењу које је потписао Радован Костић, тадашњи председник Среског народног одбора.

Била је то, иначе, једина казна изречена др Бокареву за цео његов живот. Похвала, признања и диплома било је много. Једна од њих је и похвала коју је својим решењем донео Обласни санитарни инспектор др Михаило Недељковић 3. новембра 1954. године, а у којој пише: Пошито је прешито извршена анализа рада и постигнутих резултата по санитарној инспекцији у свим срезима на територији Хитијенског завода у Тишовом Ужичу, успостављено је да је санитарна инспекција у срезу златиборском најбоље организована и да су постигнути најбољи резултати. И упркос из тих разлога да се за пошито повереник рад и свешито залагање, ради постигнутих оваквих резултата у санитарној инспекцији ЈАВНО ПОХВАЛИ др Александар Бокарев, санитарни инспектор среза златиборског.

А како су послови санитарног инспектора углавном подразумевали рад на терену и подоста администрације, др Бокареву је остајало веома мало времена за непосредни рад са пацијентима у Дому здравља у Чајетини. Због тога главни носилац овог рада постаје др Наталија, а касније и неки нови лекари који су у

У СЕЋАЊИМА ЗЛАТИБОРАЦА Супермен мог детињства

МИРОСЛАВ - МИРЕ КРЕЈОВИЋ (1951. iog.):

- У мојој породици се, од када знам за себе, са великим поштовањем причало о др Бокареву. Он је увек био посебно цењен гост у нашој кући. Кришом, као свако радознано дете, прислушкивао сам и разговоре у којима су га помињали и дивно се причама како је тога и тога спасао сигурне смрти, како је неком превијао ране, давао инјекције и

слично. Често сам молио баку да ми прича о Доктору и оно већ више пута испричано. Она је имала стрпљења и причала ми је да је он дошао из неке далеке замље и да због тога помало чудно говори српски, да уме да лечи и најтеже болести и да, што је мени тада било најважније, воли децу.

Све те приче побуђивале су у мени свакојаке маштарије и тај човек је, речено језиком данашњих клинаша, за мене био нека врста Супермена. Није ме било страх да ме нешто заболи, а био сам сигуран да ни мојим најближима болест не може ништа. Јер, Доктор је био наш пријатељ и кад он дође, веровао сам, болест ће истог тренутка нестати.

Моја радозналост ме је терала да готово свакодневно идем Докторовој кући, да га гледам и

понешто запиткујем. Он би се смешкао и одговарао на свако моје питање. Онда би ме помиловао по глави и тихо упитао: - Боли ли те нешто?

Ја бих, помало збуњено, показивао на своје грло, а он би ми рекао да зинем и погледао у моја уста.

- Није то ништа страшно, - рекао би, прикривајући да му је јасна моја измишљотина, и озбиљним гласом додао: - Само, немој да пијеш хладну воду. Нарочито кад си знојав.

Моја бака Милица ме је често прекоревала што досађујем човеку. Ја бих се пар дана смирио а онда опет, кришом, настављао по старом. Те моје дечачке сусрете са Доктором никад нећу заборавити. И данас кад га се сетим, сигуран сам да је он по много чему био необичан, посебан човек. Људина!

међувремену пристизали. То је био и разлог да Александар затражи и убрзо добије сагласност да послера у Дому здравља буде ослобођен.

Међутим, велики број Златибораца је желео да их баш он прегледа, да чују његово мишљење о сопственој болести и да их он лечи. Није могао да их одбије. Био је лекар у свакој ситуацији и на сваком месту. Најчешће, приликом његових санитарних инспекција и интервенција по селима, људи би се окупљали у нечијој кући и он би их сатима прегледао, саслушао њихове муке и давао лекове и савете. Знао је и да болест не бира ни прилике ни време, па је болеснике примао и у свом дому у свако доба дана и ноћи.

Иначе, дом Бокаревих је био више него скроман. Живели су у подрумским просторијама куће Обрена и Душанке Вранешевић на Палисаду. Колико су знали и могли, адаптирали су тај простор и прилагодили га основним потребама. Уз одобрење власника, избили су зид и сачинили два прозора. Било им је најважније што се ту, сасвим близу њиховим вратима, налазио и бунар са пијаћом водом. Наталија се трудила да њихов дом увек буде уредан и чист. Само што мирис лекова и јода никад није успевала да неутралише.

Др Бокарев је био и нека врста прве *хишне њомоћи* на Златибору. Наиме, уместо оних којима болест није дозвољавала да стигну до лекара, код њега би долазили њихови рођаци и вапили за спас својих најмилијих. У таквим приликама, Александар би одмах кренуо са њима.

Било је и ситуација када је прекидао сан и ноћу устајао да би болесника помогао. Често би на коњу, којег би му родбина оболелог довела као превозно средство, одлазио и у најудаљенија и најзабаченија места. И онда када је била мркла ноћ, и онда када су се обрушавали сметови и завијали вуци.

Али, било је и оних који нису били сагласни да др Бокарев и на овакав начин пружа помоћ оболелима. Почела су да круже разна *јоворкања*...

Са београдском гошћом 1953. (чуче: др Бокарев, Леа Пијаде и њен будући супруг Радован Крстић)

Др Наталија је све више инсистирала да он престане са овим пословима. Можда због превеликог напора, умора, честих и великих гужви у њиховом пребивалишту и губљењу драгоцених тренутака личне приватности. Изгледа, ипак, да је основни разлог за промену њеног става био у зависти, љубомори и разноразним сујетама неких њихових других колега а што је она, својом пронициљивошћу и израженом женском интуицијом, убрзо препознала.

Као савесни поштовалац друштвених норми прописа, Александар је настојао да и своју професионалну делатност, ону изван радног времена и радних просторија, обавља у складу са законом. Зато је тражио и током 1952. године и званично добио одобрење за обављање - приватне лекарске праксе. С обзиром на правила лекарске службе и надлежностима у вези с тим, логично је претпоставити да му је овакво одобрење могло

издати искључиво Министарство народног здравља.

Иначе, међу сачуваним документима налази се пореско решење број 2282 од 28. октобра 1952. године чији је потписник Љубиша Кнежевић, тадашњи председник Савета за привреду Народног одбора среза Златиборског, коме, поред осталог, пише да се др Бокарев сагласио да ни један динар од приватног лекарског рада неће узети за себе лично и да ће сва евентуално зарађена средства по овом основу уплативати у буџет Народног одбора овог среза. А средњи буџет се засигурно није много овајдиг од овог Александровог рада. Његов животни мото је био да људски живот и здравље немају цену па за свој рад, разумљиво је, није могао ни имати ценоник. Поред тога, он је већину Златибораца већ лично познавао, знао њихове породичне и не баш удобне животне прилике, њихову муку и борбу за сваки динар и сваки

залогај. У таквим околностима др Бокарев је своје лекарске интервенције углавном сматрао као - *њомоћ људија-шлеља* и није их наплаћивао. Често је и лекове, за које се материјално задуживао у државној апотеци, давао бесплатно, односно о свом трошку.

Златиборци, махом људи од образа, трудили су се да се, према својим могућностима, захвале свом Доктору. Доносили су му по флашу ракије, неку кришку сира, чанак кајмака, најбољи комад пршуте или сланине са свога тавана. Вредне плетиле би му исплеле шал, прслук и најчешће вунене чарапе. И што је најважније, Златиборци су временом почели да осећају својеврсну родбинску близину са Доктором Русом, па не чуди што су га домаћини редовно позивали на своје крсне славе и друга породична славања.

У следећем броју:
Отићи или остати

НЕНАДМАШНА МАРИЈА ШЕРИФОВИЋ

Размена добре енергије

Један од већих догађаја на Златибору овога лета био је концерт Марије Шерифовић, једине победнице Евровизије из наше земље и доскора важније и стожер чланице жирија „Звезда Гранда“, који је уприличен усред програма Златиборског културног лета у организацији Општине Чајетина и Туристичке организације Златибор.

Распевана и увек ведро Марија у свом стилу, од самог почетка концерта око 21 час на Краљевом тргу загосподарила је сценом и многобројну публику повела у ноћно бдење – за памћење.

Концерт је почео песмом „Шкољка“, а затим су уследили хитови „Своја и твоја“, „Чувам

се“, „Мрш“ и многи други које је публика пратила вриском и аплаузима, док су велике овације окупљених побрале легендарне песме „Пукни зоро“, „Несаница“ и „Ђурђевдан“.

Своју хуманост Марија је показала у току концерта позивом публици да слањем СМС поруке 916 на 3030 помогну у лечењу мале Марте Павловић, а колико је непосредна публика је докучила када је помагла неком момку из публике да се помири са девојком. Након пуна два сата изузетног провода и саобраћања са публиком, она се захваљивала окупљенима на дивној енергији коју су јој пренели, и за крај, као поклон с поветом, отпевала један од највећих хитова „Није љубав то“.

Златибор
туристичка организација

РЕПЕРТОАР БИОСКОПА

КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА НА ЗЛАТИБОРУ

<p>28. јул SPIRIT sinh 17:00</p> <p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>G.I. JOE 21:00</p>	<p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>G.I. JOE 21:00</p>	<p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>АВАНТУРА У ЏУНГЛИ ЗД 21:00</p>	<p>АВАНТУРА У ЏУНГЛИ ЗД 21:00</p>
<p>29. јул SPIRIT sinh 17:00</p> <p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>АВАНТУРА У ЏУНГЛИ ЗД 21:00</p>	<p>31. јул НЕ РАДИ БИОСКОП</p>	<p>3. август SPIRIT sinh 17:00</p> <p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>СТАРИ 21:00</p>	<p>5. август ЛУКА ЗД 17:00</p> <p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>The suicide squad 2D 21:00</p>
<p>30. јул ЛУКА ЗД 17:00</p>	<p>2. август ЗЕЦ ПЕТАР СКОК У АВАНТУРУ 17:00</p>	<p>4. август ЗЕЦ ПЕТАР СКОК У АВАНТУРУ 17:00</p> <p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p>	<p>6. август SPIRIT sinh 17:00</p> <p>СВЕМИРСКИ БАСКЕТ 19:00</p> <p>The suicide squad 2D 21:00</p>

НАСТУП ЦЕНАНА ЛОНЧАРЕВИЋА У ГРАДСКОМ ПАРКУ

Како разгалити Чајетину

Пријатно летње вече, петак 30. јула учинио је још пријатнијим познати певач Ценан Лончаревић, који је у чајетинском парку одржао врло посећен концерт. Наступ је отворио нумером „Све моје љубави“, а затим су се низали хитови попут „Кад оставе те сви“, „Питам те“, „Вјерујем

Памти се његов концерт пре две године на Краљевом тргу, од траје узајамна љубав овог певача и овдашње публике. У изјави ма увек истиче да, када путује у родно Пријепоље, радо свраћа на Златибор, да бар накратко предахне од обавеза.

Свој први албум „Никоме ни реч“ објавио је 2007. године, а

у нас“, „Лауфер“, „Памук усне“, „Цвете бели“, „Лаку ноћ...“ које је публика певала заједно са њим.

Популарни певач је дуже од два сата забављао публику праћен бурним аплаузима. Присутни су најгласније певали уз песму „Путничка“ која је хит и неизбежна на многим свиркама, па и концертима других певача.

Ценан, који је дуже од деценије на музичкој сцени, остаје веран свом музичком стилу. Његови почеци везани су за Златиборски округ. Родом је из Пријепоља, па је наступао у многим местима овог краја.

насловна композиција постала је једна од најслушанијих песама које је снимио. Након

издавања реченог албума низали су се хитови и посећени концерти, како по Србији тако и у иностранству. Познат је по добром броју атмосфере коју ствара на наступима, у клубовима, или на концертима.

Ценан је до сада објавио пет студијских албума и више од 30 синглова, а певао је у дуету и са Зорицом Брунцлик, Ацом Пејовићем, Индирицом Радић, Емином Јаховић, Памелом Рамљак, Тропико бендом, и другима. ▲

АВГУСТ 2021
КУЛТУРНО ЛЕТО

ПРОГРАМ – ТРГ

01.08.2021.год. 19 часова	Представа за децу „Зека Лепотан“
03.08.2021.год. 19 часова	Концерт КУД „Абрашевић Аранђеловац“
04.08.2021.год. 21 часова	Концерт Дејан Петровић
05.08.2021.год. 21 часова	JAZZ festival
07.08.2021.год. 21 часова	JAZZ festival
10.08.2021.год. 21 часова	JAZZ festival
11.08.2021.год. 21 часова	JAZZ festival Група „Диванхана“
12.08.2021.год. 20 часова	Представа „Златиборско злато“
13.08.2021.год. 15 часова	Турнир у баскету 3x3
14.08.2021.год. 15 часова	Турнир у баскету 3x3
15.08.2021.год. 19 часова	Представа за децу „Пустињска љубав“
16.08.2021.год. 19 часова	Фестивал „Лицидерско срце“
17.08.2021.год. 11 часова	Фестивал „Лицидерско срце“
17.08.2021.год. 19 часова	Концерт КУД „Завичај“
19.08.2021.год. 21 часова	Концерт Симфонијски оркестар РТС
20.08.2021.год. 21 часова	Фестивал „Изворске капи“
21.08.2021.год. 21 часова	Фестивал „Изворске капи“
23.08.2021.год. 21 часова	Концерт Уна Сага Србика
24.08.2021.год. 19 часова	Концерт УГ „ЕРЕ“
25.08.2021.год. 21 час	Фестивал народне музике „Моравски бисери“
27.08.2021.год. 20 часова	Представа „Златиборско злато“

ПРОГРАМ – КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

07.08.2021.год. 19:30 часова	Представа „Цимет и ванила“
08.08.2021.год. 19:30 часова	Ерски кабаре
14.08.2021.год. 19:30 часова	Представа „Френки и Џони“
21.08.2021.год. 19:30 часова	Представа „Е мој Тодоре“
26.-28.08.2021.год. 19:30 часова	Међународни фестивал спортског филма

ПРОГРАМ - ПОРТА ХРАМА ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ

06.08.2021.год. 19 часова	Александар Јевтић - свештеник
13.08.2021.год. 19 часова	Дејан Ристић - историчар, преводилац
20.08.2021.год. 19 часова	др Владимир Димитријевић - професор књижевности

02.08.2021.год - Илиндански спортски сусрети, Гостиље.
18. - 22.08.2021. год - Ликовна колонија „Трнава“ - Трнава
19.08.2021. год - Сабор изворне народне песме „Без извора нема воде“, Рожанство.

КОНЦЕРТ ВЛАДА ГЕОРГИЈЕВА НА КРАЉЕВОМ ТРГУ

„До свитања“

Владо Георгијев први је извођач популарне музике који је наступио на Краљевом тргу на Златибору после две године, услед добро познатих разлога. Кантаутор из Херцег Новог одржао је први концерт после дужег периода, а укупно други од када је кренула пандемија. Суђећи по приказаном на бини, он и његова пратећа група уделе-

ли су се свирке, а слично се може рећи и за публику која је испунила Краљев трг.

– Како да се не ужеле – каже Владо Георгијев. – Људи су се ужеле да живе, а не да слушају наређења од ко зна кога. Ја нисам објавио чак ни мој планирани албум „Боемски“, јер би то било бесмислено када не бих имао где да га промовишем кроз музички

наступ. А не желим ни да правим музику у овом времену када је људима лоше, не бих да их подсећам на ружан период. Пишем своје песме али не волим да пишем у мрачној атмосфери, још то није како треба. Мало су нас пустили, али ће нас као опет затворити. Надам се да ће се вратити нормалан живот и ове предивне вечери са свиркама.

Изузев песама по којима га публика најбоље познаје („Тропски бар“, „Девојка за два минута“, „Ми нисмо ми“, „Анђеле“, „Жена без имена“, „Збогом, љубави“, „До свитања...“), Георгијев је на Златибору представио и неке нумере које још нису објављене, у неким својим стиховима истакао је својеврсно предвиђање ситуације изазване епидемијом („Лажни људи“), а поједине стихове је изменио и прилагодио истицању стимулативног дејства комплет лепеиње („Реци ми да знам“). Музика је у себи, уз препознатљиве медитеранске ритмове, садржала цез аранжмане и варијације на филмску тему из серијала о Џејмсу Бонду.

– Добро, жељни смо свирке па смо се мало расвирали (смех). Све више верујем да ћу инсистирати на квалитету и за наредни материјал, нарочито јер је у последње време изражена појава субкултуре која кокетира са музиком, а музике ту заправо и нема.

Иако још увек нема јасне планове, Владо Георгијев се нада да ће током лета имати још наступа и да ће се ствари полако враћати у нормалу. ▲

КОНЦЕРТ УЗНТ „ЗЛАТИБОР“
НА КРАЉЕВОМ ТРГУ

Подмлађени ветерани

Удружење за неговање народне традиције Златибор – или скрећено УзНТ – одржало је на Краљевом тргу наступ који је садржао кореографије из разних делова Србије. Почевши од соло наступа Вујице Драговића, па преко игара из околине Београда које је премијерно извела секција ветерана, игара из златиборског краја које је извела најмлађа постава, све до игара из Мачве, с јужних или источних делова земље.

– Програм је захтева много, а врло мало времена смо му посветили, око два месеца – каже Лука Весовић из разиграног Удружења. – Међутим, за то време смо постигли много. Деца су показала озбиљност, а кореографи, Мира Милинковић и Никола Секулић, дали су све од себе да то изгледа како треба. Представљамо се нашем највољенијим програмом, са играма златиборског краја, а ту су још неке кореографије које припремамо већ две године, а то су игре југоисточне Србије, игре из Кобишнице, из босилеградског крајишта...

Удружење је основано пре 10 година, и за то кратко време остварило је осам самосталних кореографија.

– Први пут ове године покушали смо да публици прикажемо шта смо радили за ових осам година. Од скоро, и деца из Чајетине и Златибора желе да нам се прикључе, па се зато од ове године не зовемо „УЗНТ Ветерани Златибора“ већ само „УЗНТ Златибор“. Наизглед ситница... али

важна. Деца добро раде, имамо подршку родитеља као и локалне самоуправе, Туристичке организације, Културног центра Златибор, Дома културе у Чајетини...

За наредни период у Удружењу планирају да, осим Међународног фестивала ветерана чији су домаћини већ дужи низ година, организују и фестивал омладинског фолклора. Нек им је са срећом! ▲

НАСТУП ДАНИЦЕ
ЦРНОГОРЧЕВИЋ

Појање за душу

Уз Даницу је наступила и етно група „Горица“ са око 150 чланова, а основана је уз благослов блаженопочившег Митрополита Амфилохија

Даница Црногорчевић, певачица етно и духовне музике и дипломирана историчарка уметности, на концерту одржаном 23. јула, који је трајао више од сат времена у порти цркве Преображења Господњег на Златибору, својим гласом је улепшала летње вече, подаривши публици јединствен угођај. Како сама Даница признаје – била је то обострана емоција.

– Када сам угледала пуњу црквену порту, пуно ми је срце било! Сви су заједно пјевали, тако да ми је концерт трајао прекратко – рекла је Даница Црногорчевић. – Да је још оволико потрајао, не би

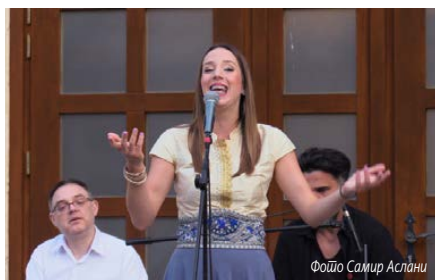

Фото Самир Аслани

било довољно ни за њих, нити за мене, па ми је велико задовољство што сам овде вечерас гост и што сам имала прилику да представим како неке духовне и традиционалне пјесме, тако и пјесму „Рано моја“ о светим мученицима јасеновачким. На репертоару је било и познатих пјесама, а мање познатих што ће тек заживјети у народу.

Уз Даницу је наступила и етно група „Горица“. Она је део етно школе појања и броји око 150 чланова, а основана је уз благослов блаженопочившег Митрополита Амфилохија.

Одушевљење публике и громогласан аплауз изазвала је Даничина песма „Кроз живот и смрт“ чији је текст написао њен супруг, ђакон Иван Црногорчевић, као и песма о страдању српског народа у Јасеновцу „Рано моја“ за коју је снимљен и телевизијски спот. Концерт је завршила песмом посвећеном Светом Василију Острошком.

– То продрма све сентименте, до костију. Уживо је хиљаду пута боља! Предивна је, скромна и просто жари... Не знам... Бог говори кроз њу! Ја сам одушевљена! Бескрајно ми је драго да смо дошли са Романије да је слушамо! Шта да кажем више? Бог је благословио! – описала на крају концерта Тамара Јакшић са Романије своје утиске о овој јединственој вечери. **М. Р. А.**

ШЕСТИ ФЕСТИВАЛ „ЗАЛЕТ“

Галерија дружења са успоменама

Галерија на Боровој Глави крочила је у живот 1981. године мисијом ликовног барда Божидара Ковачевића, и његовом визијом о сликарским окупљањима. Током лета тих година, простор Галерије и јесте био место дружења великог броја посетилаца са ликовним уметницима, песницима, писцима, филмским радницима, музичарима ... Одласком са животне сцене овог врсног сликара, Галерија је таворила, да би јој пре шест година поново вратиле смисао Божове кћери, академске сликарке Славенка и Александра, оживљавајући летњу школу сликања и установљавајући фестивал „ЗАЛЕТ“. Овога лета Галерија слави четири деценије постојања, с програмом који је разноврстан и богат.

– Одлучиле смо да овог пута позовемо уметнике који имају неку везу и са породицом, и са Божом, и са Галеријом – рекла је Александра Ковачевић, академска сликарка и једна од оснивача ЗАЛЕТ-а приликом отварања 6. Фестивала. – Имамо изложбу фотографија Пабла Фере Живановића, унука режисера Јована Живановића који је и сахрањен овде, у Доброселици, а био је велики Божин пријатељ, као и његове кћерке Тање Фере такође режисерке чије смо филмове имали прилику да видимо на једном

од фестивала. Имамо и част да нашег великог пријатеља, академског сликара Тихомира Илијашевића који је из Приједора а коме се навршава година дана од смрти, представимо изложбом портрета.

Поред ове поставке, посетиоци су могли да погледају и изложбу фотографија Пабла Фера, и колекцију ручно осликаних гитара Николете Стојића, а након тога да уживају у концерту Јелене Јовановић и Сунчице Нешић које су извеле колаж ренесансних песама, традиционалне, изворне народне и црквене музике.

Током поднева одржане су две радионице: певачка дечја радионица „Звонце“ коју воде Јелене Јовановић и Сунчице Нешић, и радионица вајања на точку. Свако ко је пожељео могао је да присуствује радионици, нешто да научи и направи за себе сувенир.

Поред пројекције филмова Тање Фере, у две вечери Фестивала су промовисане и књиге „Пчелињак у осием гнезду“ Богдана Златића и „Причајуће искре душе“ Бранке Ђопић. Суботње вече, од 21,30, било је резервисано за цез концерт, док је у недељу, 25. јула од 21 сат, посетиоци забави перформанс Зорана Алексића Кокија – „Циркус Алимпџа“.

М. Р. А.

ТРИПТИХ У НАМА И ОКО НАС

Излог наше традиције

Ирена Палечек Радмановић

У галерији Културног центра Златибор 2. јула отворена је занимљива изложба слика под називом „РетроСПЕКТАР“ уметнице Ирене Палечек Радмановић. Изложбом су обухваћена три циклуса у којима се уметница на различите начине бавила старим кућама, окућницама и њима припадајућим предметима времена које пролази.

Лирским приступом којим осликава време и његову пролазност кроз приказе старих кућа и дворишта, Ирена се обраћа се публици али цртежом, акварелом, или

комбинованом техником она не даје само пуки изглед једног сеоског домаћинства, већ читаву палету треперавих емоција према баштини коју пречесто успевамо да пренебрегнемо, али коју гледалац препознаје и узвраћа наклоношћу.

– Не морате да знате историјат неке куће да би та кућа живела. Свака кућа поседује ту енергију наших проживљених живота, стварања породице, умирања... Историја је ту да забележи речју, а ја се надам да и сликари то чине неким доживљајем и емотив-

ним проживљавањем онога што та кућа својим живљењем на одређеном простору и даље даје – објашњава Ирена.

Кроз три циклуса уметница је обухватила све оно што је битно да се забележи једно старинско време, наслућени живот и обичаји. Не само куће, већ и дворишта, такозване авлије, употребни предмети, фрагменти у којима сликарка „прикупља“ лиске, плодове, семе дрвећа, или цвећа које су гајили домаћини тог нестајућег времена. То су њене су теме.

– Као узори су јој послужиле наше архитекте и сликари, међу којима су Александар Саша Дероко, који је између два рата скупа с песником Растком Петровићем на бициклу обишао читаву Србију, оставивши и данас драгоцену документацију. Наш чувени сликар-цртач Љуба Ивановић оставио је цртеже многих цркава и сеоских амбијената који су употребљени за рестаурацију тих објеката. Да наведемо пример из наше околине – конак манастир Милешева изграђен у време Милоша Обреновића пропао је током последњег Светског рата а његова реконструкција шездесетих година прошлог века извршена је управо на основу цртежа Ивановића који је направио 1929. године – рекла је ернолог Боса Росић отварајући изложбу.

Интезитет боја и улога сенке, и игра медија и формата, представљају уметнички рукопис аутора, кажу критичари: „Принцип триптиха се уграђује у излагачки концепт који нуди и три приступа, три доживљаја, и три решења уметничких загонетки између традиције, баштине и реалног животног трену.“

М. Р. Л.

Златиборско злато

У оквиру Златиборског културног лета, 23. јула је на Краљевом тргу изведена представа „Златиборско злато“ по тексту Сташе Петровић, а у режији Дарка Камарита. На бини Краљевог трга су глумци: Вања Ковачевић, Дејан Максимовић, Хаци Немања Јовановић, Ивана Павићевић, Слободан Љубичић и Момчило Мурић, кроз уметнички играок приказали неколико епоха развоја Златибора. Назив представе „Златиборско злато“ растумачио је глумац Слободан Љубичић.

„Златиборско злато је, пре свега, у људима, а онда и у овом ваздуху који је као ваздушна бања, а из историјских записа зна се да је ова планина излечила многе, посебно од астме. Златиборско злато је и у овим боровима, у овој фантастичној атмосфери овде. На крају, много тога доприноси том злату и ови многобројни туристи који су на Златибору.“

Прича је направљена са циљем да упозна публику са појединим периодима у развоју планине Златибор као туристичке дестинације у којој су главни ликови људи из наро-

да, већ пословично духовити горштаци доброг срца. Љубичић напомиње да су представу припремали лако и са уживањем и да ће је тако и играти.

„Наменски је урађен овај играок. То је била једна кратка форма о развоју Златибора која се завршавала посетом дбе младе даме гондоли и њиховим првим искуствима са тим, и то је изгледа препознато као један модел који је, када су уведени нови ликови, прерастао у праву малу камерну позоришну представу“, објаснио је редитељ Дарко Камарит. „Ту смо Сташа Петровић - драматург, и ја додали још мало хумора који је карактеристичан за овај крај. Увели смо два нова млада лика, Златибора и Тару како се они зову, који вуку једну љубавну али и духовиту причу из сцене у сцену, а којих има пет. И даље остаје-

мо верни том протоку времена од самих зачетка Златибора преко његовог развоја, нпр. доласка краља Александра и тако даље... Велики је изазов био изабрати које су то епохе и догађаји утицале на развој Златибора. Мислим да Сташа и ја нисмо у томе погрешили и ако нисмо из ових крајева јер смо се бавили литературом, а нисмо имали никакве притиске са стране. С обзиром да је Златибор туристичко место у које долазе људи из свих крајева света, мислим да нисмо погрешили у тражењу кључа како се он то развијао. А шта је за мене „златиборско злато“? То су људи! Многе од њих познајем деценијама и уживам овде сваки пут када дођем“, рекао је за „Златиборске вести“ Камарит.

Представа „Златиборско злато“ биће играна на Краљевом тргу и током августа. М. Р. Л.

Ликовни сусрети у Кривој Реци отворени су на Видовдан и трајали су до 4. јула. Намера организатора, ОШ „Миљивоје Боровић“ из Мачката јесте да се обнови некадашње зборовање ликовних стваралаца које је 2002. године зачео учитељ Илија Јелисијевић, а трајали се девет година окупљајући познате бардове из земље и иностранства који су школи оставили више од сто својих дела. Овај легат, на понос и дику организатора и уметника, од ове године са новим сазивом креће да се множи.

Девет година су се сретали, здравили, дружили и у гостољубивом амбијенту криворечке школе стварали своја дела ликовни уметници из Србије и иностранства. Богато лепотама природе, душу дало за сликање пејзажа, ово златиборско село неговало је своју ликовну колонију чији је идејни творца био учитељ Илија Јелисијевић који је са пуно душе и нешто амбиција успео да овим дешавањем оживи село, здружи домаћине и госте и остави им лепе успомене.

– Памти наш крај, а памте и други делови Србије ликовну колонију коју је годинама успешно организовао наш учитељ Илија Јелисијевић свима познат као Учо, који, нажалост, више није с нама. Након прошле године која је била

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА У КРИВОЈ РЕЦИ

У част учитељу

Бернард Љубас

изузетно тешка, успели смо да организујемо ликовне сусрете које смо симболично назвали „У част учитељу“ – рекла је испред организатора Ивана Јовановић, учитељица.

У овогодишњем сазиву било је шест уметника: Бернард Љубас, Ђорђе Станић, Марија Јунић, Анастасија Богдановић, Миладин Лекић и Биљана Лазаревић. Другог дана зборовања уметници су се дружили и са ђацима ОШ „Миљивоје Боровић“ дајући им задатак да цртају угљеном, успут им одајући мале тајне свог заната.

Ђорђе Станић

– Сигурно да постоји разлика између сеоске и градске деце у ликовном стварању – рекла је Биљана Лазаревић, сликарка из Чајетине. – Из мог угла рекла бих да су деца са села доста креативнија и маштовитија. Не знам зашто је то тако, али моје искуство каже да јесте,

Бернард Љубас, гост из Рековца, одушевљен је дружењем са децом:

– Јуче смо имали предиван дан зато што смо ишли са тим малишанима у шетњу по ливадама и био сам пресећан кад видим како трче за лептирима, беру цвеће...

Имали су и једног псића са којим су се играли потпуно спонтано и неоптерећени. Једноставно – срећни!

Академски сликар из нашег краја Ђорђе Станић био је учесник више сазива колоније у Кривој Реци која се одржавала од 2002. до 2011. године. О сличностима и разликама тадашње и садашње колоније, и о њеном наставку, Станић има позитивно мишљење и нове идеје:

– Све су то били бардови сликарства и вајарства. Данас неко мора да заслужи да им стане уз раме и постане такво име, али за то мора да прође одређено време. Људи који сада долазе нису навикли да иду на колоније и да се друже. Кад сам причао са организаторима како је планирано да обнове ту колонију и питао кога су позвали, рекли су да ће за почетак довести уметнике из ближе околине, да виде како се све одвија и да ли ће моћи да заживи. Ја ћу се потрудити да им помогнем да та колонија заживи. Да буде на неки нови о можда другачији начин осмишљена, да долази више младих и да се стварају савременија дела.

Питали смо уметнике и колико је инспиративна средина у којој ових дана стварају. Одговор је редом био – искрено одушевљење.

**Мирјана Ранковић
Луковић**

ДЕСЕТ РАЗЛОГА ДА НЕ УЋЕТЕ У БРАК И ЈЕДАН ДА ТО УЧИНИТЕ

Наша комедија дел арте

”
У Културном
центру
Златибора
представљено
је ауторско дело
глумице Татјане
Кецман

Након дугогодишњег искуства на сцени и с публиком, Татјана Кецман каже да је приметила да људи воле да гледају кратке резове јер их највише увесељавају. Али, није лако забављати публику сат времена, сама одиграти де-

сет различитих ликова и успешно се трансформисати у сваки од њих, али судећи по реакцији публике – итекако је успела!

– Ову представу сам направила пре петнаест година али нисам могла ни да сањам да ћу је играти оволико дуго, и да ће бити

толико гледана – каже Татјана Кецман. – Са овом представом играла сам на сценама од Аустралије до Косова. Није претенциозна, садржи 10 скица ликова, а оно што диже овај позоришни комад на виши ниво су пантомимски делови праћени музи-

ком. Избор музике и радњи је нешто што карактерише лик који обрађујем у том моменту.

Татјана као врсна глумица својом одличном глумом, имитацијом и пантомимом представила је десет женских ликова – почев од жене с југа Србије, цурице која не излази из теретане, прегласне жене која по цео дан наређује по кући, преко Сосе, Војвођанке, Босанке...

На духовит начин представа нуди десет разлога да не уђете у брачну заједницу и један да то учините. Такође, комично и помало иронично бави се стереотипима о браку, женама и мушкарцима, а савршени хумор и још боља комуникација са публиком дају овом комаду додатни шарм.

Д. М.

КОМЕДИЈА ИЗВЕДЕНА У КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ НА ЗЛАТИБОРУ

Нека буде шта буде

Новина ове године у оквиру Златиборског културног лета јесу представе које ће публика имати прилике да погледа у позоришној сали Културног центра на Златибору. Међу првима одиграна је представа „Нека буде шта буде“ у којој главне улоге тумаче Сандра Бугарски и Владан Савић. Ови глумци су, иначе, носиоци главних улога у најпопуларнијој серији „Игра судбине“ која се свакодневно емитује на Телевизији Прва.

Позоришна представа „Нека буде шта буде“ је комедија типа дуодраме, у којој су двоје изванредних глумаца публици доча-

рали топлу, људску причу о двоје супружника који већ дуго покушавају да обезбеде потомство уз све перипетије које сналазе људе нашег миљеа. Иако комедија пуна елегантног хумора, комад обилује и озбиљним драмским моментима који код публике изазивају јаке емоције.

Представа је премијерно приказана 6. марта ове године и од тада је изведена више од двадесет пута. По речима протагониста Сандре Бугарски и Владана Савић и на основу досадашњих искустава, свуда су наишли на добар одзив публике и још боље критике.

– Ово није први текст који сам писао а ја волим да неку озбиљну тему која је присутна а провоцира умом у обланду комедије и да то провучемо, али уз обавезу да носи неку поруку и да буди оптимизам, а мислим да смо са овом представом то постигли – рекао је Владан Савић.

Комедија има за циљ да свим људима које мучи проблем потомства, дочара да није све баш тако црно и да шансе увек постоје. Након стеченог пријатељства током заједничког учествовања у снимању серијала „Игра судбине“ и већ на прво читање текста који потписује Владан Савић, глумица каже да је одмах знала да ће ова комедија код публике изазвати велико интересовање.

– Реакција гледалаца је невероватна, а оно што је мени посебно драго је да долазе сва годишта, ваљда јер су навикли на наше ликове на телевизији – каже Сандра Бугарски, глумица. – Ја сам срећна због тога, намамили смо их да гледају нашу људску причу. Што се мене тиче славио живот, има наде и будите срећни.

Маестралном извођењу присуствовао је велики број гледалаца који су већ у првим минутима били задивљени глумом ово двоје професионалца, фантастично организованом сценом, музиком и текстом.

Данка Миловановић

ЛЕТЊИ ЕРСКИ УЛИЧНИ КАБАРЕ

Повратак осмеха на лица

Хумор је стање духа једног народа, његов одраз и специфични израз. Хумор је део усмене народне традиције и израза који настаје у узајамном деловању природних и историјских чинилаца и као такав осликава карактер односно менталитет становништва који га ствара. Хумор је нематеријална културна баштина која се одређује као пракса, знање и вештине које неко друштво препознаје као део свог културног наслеђа, а преносећи га кроз генерације ствара осећај идентитета и трајања.

Становништво ужичког краја има посебан смисао за хумор, за комичну досетку, што се сматра највишим видом креативности. Начин живота, повест, поднебље и друштвени услови утицали су на карактер и менталитет житеља овог краја. То су људи познати као интелектуално особени, бистрог и живог духа, као мирни и простодушни али у сталној и суровој борби за опстанак, научени својевр-

народног духа. Тај хумор је одувек имао двоструку функцију – да буде и средство напада, и средство одбране, има два лица, оно које је осветљено и које се види, и оно које се прикрива. Он има јасан исказ а скривену суштину. Зато су

ла га је за упис у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа. На велико задовољство ерски хумор је препознат као део културног идентитета нашег народа и одлуком Националног комитета за нематеријално културно наслеђе од 18. јуна 2012. године, уписан је у Регистар културног наслеђа Републике Србије.

Библиотека „Љубиша Р. Ђенић“ дуже од деценије обавља истраживања и сакупљање ерског хумора као неопходан и непрекидан посао заштите, што представља тек почетну фазу у даљем проучавању и вредновању тог усменог народног блага.

На основу ових истраживања од 2008. године Библиотека „Љубиша Р. Ђенић“ организује дводневну манифестацију „Летњи ерски кабаре“ на улицама Чајетине и Златибора, по којој смо постали познати не само у Србији већ и у окружењу. У оквиру те манифестације као афирмација кратке форме, расписује се и Међународни конкурс за најбољи афоризам.

Ове године, 7. августа, одржаће се у Чајетини 14. по реду „Летњи улични ерски кабаре“, у амфитеатру Библиотеке, а 8. августа на Златибору, на платоу Културног центра, где ће учествовати наши познати уметници – Јована Петровић, као и глумци Народног позоришта из Ужица, затим, афористичари из Србије и иностран-

ства, а све то уз одличну музику Дикси бенда из Београда.

Надамо се да ће ове вечери бити занимљиве за нашу публику, да ћемо сви уживати у овој кабарејској атмосфери у оквиру које се може неговати један здрав и добар хумор који ће, бар на кратко, вратити осмех на наша лица.

Снежана Ђенић

сној мудрости, проницијивости, речитости, досетљивости и виспрености. Њихова духовитост је специфична: она је добродушна, лишена пакости или сурове злобе. Тај хумор је сатиричан, али не злонамеран. То је смејање а не просто исмевање или ругање, надмоћ духа а не надмоћ насиља.

Ерски хумор на шаљив начин жигосе све одступања друштва, критички се обрачунава са осионим властодршцима, лукавим свештеницима, препреденим трговцима, користољубивим учитељима, али и новотаријама, што представља истински доказ снаге

шаљиве ерске анегдоте, приче и звркче још од турског доба представљале живу енциклопедију свакодневне народне мудрости.

Ову посебност учили су многи путописци и истраживачи, путујући овим крајевима, а касније се тим „феноменом“ бавило и неколико научних радника и сакупљача „ерских мудролија“, што му даје на значају, значењу и традицији остављајући трајни траг у културној баштини српског народа.

Сматрајући да ерски хумор има све потребне елементе, Библиотека „Љубиша Р. Ђенић“ у сарадњи са Општином Чајетина предложи-

**ЗЛАТИБОРСКЕ
ВЕСТИ**

Издавач

Агенција за издавачку делатност и маркетинг „Мали Ђира“

Главни и одговорни уредник

Милић Симић

Редакција

Мирјана Ранковић Луковић
Мирослав Весовић
Данка Миловановић
Иван Јанковић
Мирослав Јевремовић

Штампа

Графос Ужице

Тираж

1.500 примерака

Контакт

064/117-15-99
e-mail: simicmilic@mts.rs

ISSN-2406-2405

СПОРТСКИ ЦЕНТАР ЧАЈЕТИНА ДОМАЋИН НАЈСТАРИЈЕГ КАМПА У ЕВРОПИ

Посебни кошаркашки тренинзи за око 200 учесника из целог света

Кошаркашки камп „Александар Николић Златибор-баскет“ у свом 47. издању се одржава у дворани Спортског центра Чајетина. Кроз посебне кошаркашке тренинге ће проћи око 200 учесника из целог света.

После године паузе због коронавируса најстарији кошаркашки камп у Европи поново се одржава у дворани Спортског центра Чајетина. Камп који носи име легендарног српског тренера и пионира кошарке на овим просторима и ове године је имао техничких потешкоћа са организацијом због отежаних могућности за путовања, али се наставља традиција покренута 1976. године.

„Ове године смо примљени у Чајетину, за себе могу да кажем да сам Златиборац и немам проблем да се договорим са људима из Спортског центра и кошаркашког клуба, све су то моји стари пријатељи. Имамо одличну сарадњу најбоље услове за тренинг који могу да постоје за један кошаркашки камп посвећен деци,“ каже директор кампа Душан Павићевић. Рад кампа кроз који је од оснивања прошло десетине хиљада

играча, међу којима су и најбољи са ових простора је ове године подељен на четири смене. На кампу ради око 50 учесника по смени, а деца долазе из целог света, највише из Русије, односно из клубова у Москви, Санкт Петербургу и Тјумени. Идеја је да деца која су на различитом нивоу кошаркашке обучености током трајања кампа буду закупљена кошарком.

„Ми кад одговарамо на питања родитеља, свима кажемо да овај камп није туристичка агенција, већ да деца долазе овде да тренирају кошарку. Од седам ујутру су прекопурана кошарком, и није лако.

Нема пливања, нема јахања коња, нема изнајмљивања бицикала по Златибору, већ само кошарка.“

Са децом раде тренери специјализовани за млађе категорије, а један од њих је Филип Миладиновић, тренер јуниора Зенита, руског Евролигаша. Све тренинге прати чувени чачански стручњак Ратко Јоксић, један од оснивача кампа, који је радио у омладинским погонима и у московском ЦСКА.

„Много је тешко упоређивати те почетке, неку средину и садашње време. Многи причају како је кошарка била некада боља, ми-

слим да су то декадентне мисли. Французи победе Американце на Олимпијским играма, који су били неприкосновени, а да смо се квалификовали били бисмо у стању да победимо Французе. И по чему је онда ту кошарка отишла уназад? То се види и по нашим кошаркашима који су играчи одлуке у НБА лиги,“ каже искусни тренер Јоксић. На Златибору се годинама традиционално одржавају кампови на многим теренима, а наши саговорници истичу да је златиборски камп „Александар Николић“ био узор за све који су касније настали. ▲

ЧЛАНОВИ ПК „ТОРНИК“
НА КРОВУ БАЛКАНА

Циљ је увек – врх

Планинари „Торника“ боравили су од 9. до 11. јула у Бугарској. Скупа с колегама из Босанске Градишке и из аранђеловачког ПД „Букуља“ успели су да се попну до највишег врха Балкана, Мусале, на планини Рили.

– Ишло је десеторо чланова из Чајетине и два из ужичког „Рујна“ – каже Марко Џамбасовић из ПК Торник. – Та акција је била веома успешна, задовољни смо. Није било превише тешко попети се на највиши врх Балкана висине 2925 метара, у кондицији смо јер смо активни све време. Крајем јуна смо имали акцију на Боботовом куку, на Дурмитору, где је било доста снега, тако да

смо на два снежишта морали да користимо опрему, ужад и цепине.

Почетком августа биће организатори једног од кола Лиге планинарске оријентације, која се ове године одржава у форми каква је била пре увођења епидемиолошких мера.

– Већ 7. августа организујемо 6. коло Лиге

планинарске оријентације. Такмичење се одржава на Кобиљој глави, а креће од тамошњег планинарског дома. Сама лига одвија се знатно боље, уза све неопходне мере. Што се тиче пласмана, а били смо учесници четири кола, у глобалу је добро. Махом су то била 3. и 4. места, као и једно сребро у женској конкуренцији.